

Projekt: „Komunitní plán rozvoje sociálních služeb města Kolína na období 2015 – 2019“ CZ.1.04/3.1.03/97.00057 je financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA PRO POTŘEBY KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB SPÁDOVÉHO ÚZEMÍ SO ORP KOLÍN

MGR. IVAN VODOCHODSKÝ, PHD.

MGR. PETRA KLVAČOVÁ, PHD.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Obecná charakteristika ORP Kolín	3
Charakteristika ORP	3
Struktura obyvatel ORP Kolín	5
Vývoj počtu obyvatel.....	5
Vývoj obyvatelstva obcí SO ORP Kolín.....	5
Přírůstek obyvatel a dílčí faktory jeho vývoje	7
Obyvatelstvo podle rodinného stavu	11
Sňatky, rozvody, potraty	12
Obyvatelstvo podle pohlaví.....	16
Obyvatelstvo podle věku.....	17
Obyvatelstvo podle věku a pohlaví	18
Obyvatelstvo podle typu pobytu, národnosti a státního občanství.....	20
Zaměstnanost a nezaměstnanost	22
Struktura zaměstnanosti	22
Vývoj nezaměstnanosti	23
Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích SO ORP.....	24
Struktura nezaměstnanosti	25
Školská a sociální zařízení v SO ORP Kolín	27
Školství	28
Mateřská a rodinná centra, dětské kluby, miniškoly.....	32
Sociální služby	33
Zařízení sociálních služeb	33
Domy s pečovatelskou službou (DPS)	34
Oblast rodin s dětmi	35
Klienti kurátora pro děti a mládež.....	35
Náhradní rodinná péče.....	37
Oblast osob se zdravotním postižením	39
Příspěvek na péči.....	39
Držitelé průkazu TP, ZTP, ZTP/P	40
Osoby ohrožené sociálním vyloučením.....	41
Příjemci dávek hmotné nouze.....	43
Příjemci mimořádné okamžité pomoci	43
Bydlení	44
Hlavní zjištění analýzy	47

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ORP KOLÍN

Správní obvod obce s rozšířenou působností Kolín je vymezen územím obcí:

Barchovice, Bečváry, Bělušice, Břežany I, Býchory, Cerhenice, Církvice, Červené Pečky, Dobřichov, Dolní Chvatliny, Dománovice, Drahobudice, Grunta, Horní Kruty, Choťovice, Chotutice, Jestřabí Lhota, Kbel, Klášterní Skalice, Kolín, Konárovice, Kořenice, Kouřim, Krakovany, Krychnov, Křečhoř, Libenice, Libodřice, Lípec, Lošany, Malotice, Nebovidy, Němčice, Nová Ves I, Ohaře, Ovčáry, Pašinka, Pečky, Plaňany, Pňov-Předhradí, Polepy, Polní Chrčice, Polní Voděradý, Radim, Radovesnice I, Radovesnice II, Ratboř, Ratenice, Skvrňov, Starý Kolín, Svojsice, Tatce, Toušice, Třebovle, Tři Dvory, Týnec nad Labem, Uhlířská Lhota, Veletov, Velim, Velký Osek, Veltruby, Volárna, Vrbčany, Zalesány, Zásmyky, Žabonosy, Ždánice, Žehuň, Žiželice.

Obrázek 1: Mapa správního obvodu ORP Kolín. Zdroj: ČSÚ – Správa ČSÚ Středočeského kraje.

CHARAKTERISTIKA ORP

Správní obvod Kolín se nachází ve východní části Středočeského kraje. Hraničí s krajem Pardubickým a Královéhradeckým, v rámci Středočeského kraje se správními obvody Kutná Hora, Říčany, Český Brod, Nymburk a Poděbrady. Reliéf obvodu je rovinný až mírně vlnitý, stoupající od severu k jihu a od východu k západu. Nížina po obou stranách Labe je velmi vhodná pro intenzivní zemědělskou výrobu, díky které do značné míry ustoupily původní lesy, ty v současnosti pokrývají pouze východní a jihozápadní cíp území.

Svojí rozlohou 58 417 ha je obvod 6. největším v kraji a zaujímá 5,3 % jeho výměry. Počet obyvatel 79 026 jej řadí dokonce na 5. místo v kraji. Do správního obvodu patří 69 obcí, z nich pět má statut města - Kolín, Kouřim, Pečky, Týnec nad Labem a Zásmyky. Statut městysů mají obce Cerhenice, Červené Pečky a Plaňany. Ve městech žije 53 % obyvatel. Regionálně významným městem je bývalé okresní město Kolín s 31 tisíci obyvateli, ostatní města mají méně než 5 tisíc obyvatel.

Počet obyvatel obvodu se od roku 1961 snižoval. V 90. letech docházelo k trvalému úbytku obyvatel přirozenou měnou, což bylo ovlivněno jednou z nejnižších měr porodnosti v kraji a vyšší mírou úmrtnosti. Nízký přírůstek migrací nedokázal převážit tento úbytek, takže celkový přírůstek vykazoval během celých 90. let záporných hodnot. Obyvatelstvo patřilo k nejstarším v kraji, obvod měl třetí nejvyšší index stáří. Teprve od roku 2004 došlo ke změně nepříznivého demografického vývoje – počet obyvatel od té doby setrvale roste, a to dokonce nejen díky migraci nových obyvatel na území obvodu, ale už i díky kladnému saldu přirozeného přírůstku (např. v roce 2012 to bylo +24, více v Tabulce 4).

k 31.12.2010	Počet					Výměra v ha	Podíl v %		
	obcí	částí obcí	katastrů	obyva- tel	jednotek v RES		zemědělské půdy	lesních pozemků	zastavě- ných ploch
Kolín	69	140	122	79 026	17 214	58 417	73,2	13,6	2,5
sousední ORP:									
Český Brod	24	42	38	18 728	4 659	18 437	80,3	8,5	2,1
Hradec Králové*	81	168	152	145 176	38 992	67 742	68,7	16,8	2,8
Kutná Hora	51	232	156	49 909	11 643	64 271	62,1	27,3	1,8
Nymburk	39	70	63	38 296	8 843	35 553	70,4	18,2	2,3
Poděbrady	35	66	60	30 270	7 689	34 856	71,7	16,9	2,1
Přelouč**	42	69	63	24 707	5 609	25 726	54,6	32,1	1,9
Říčany	52	113	85	56 296	16 651	37 725	55,9	32,7	2,5

* Královéhradecký kraj - údaje k 31.12.2012

** Pardubický kraj - údaje k 31.12.2012

Tabulka 1: Základní charakteristiky ORP Kolín a jejich srovnání s okolními správními obvody, včetně těch, které leží mimo území Středočeského kraje. Zdroj: ČSÚ – Krajské správy ČSÚ Středočeského, Ústeckého a Královéhradeckého kraje. Některé údaje se nepodařilo zjistit.

Jak je patrné z Tabulky 1, ORP Kolín patří v současnosti k těm větším nejen v rámci Středočeského kraje, ale je také druhým největším v porovnání se správními obvody ORP, které ho obklopují. Větší je jenom SO ORP krajského města Hradce Králové, v některých parametrech pak Kolín převyšuje rovněž sousední SO ORP Kutná Hora. Kolín je větší správní obvod než Kutná Hora z hlediska počtu obyvatel i počtu obcí, naopak Kutná Hora ho převyšuje z hlediska velikosti území (výměry v ha) a počtu částí obcí a katastrálních území. ORP Hradec Králové předčí své sousedy ve Středočeském kraji především počtem obyvatel, což je důsledkem právě toho, že jeho součástí je krajské město s více než 93 tisíci obyvateli.

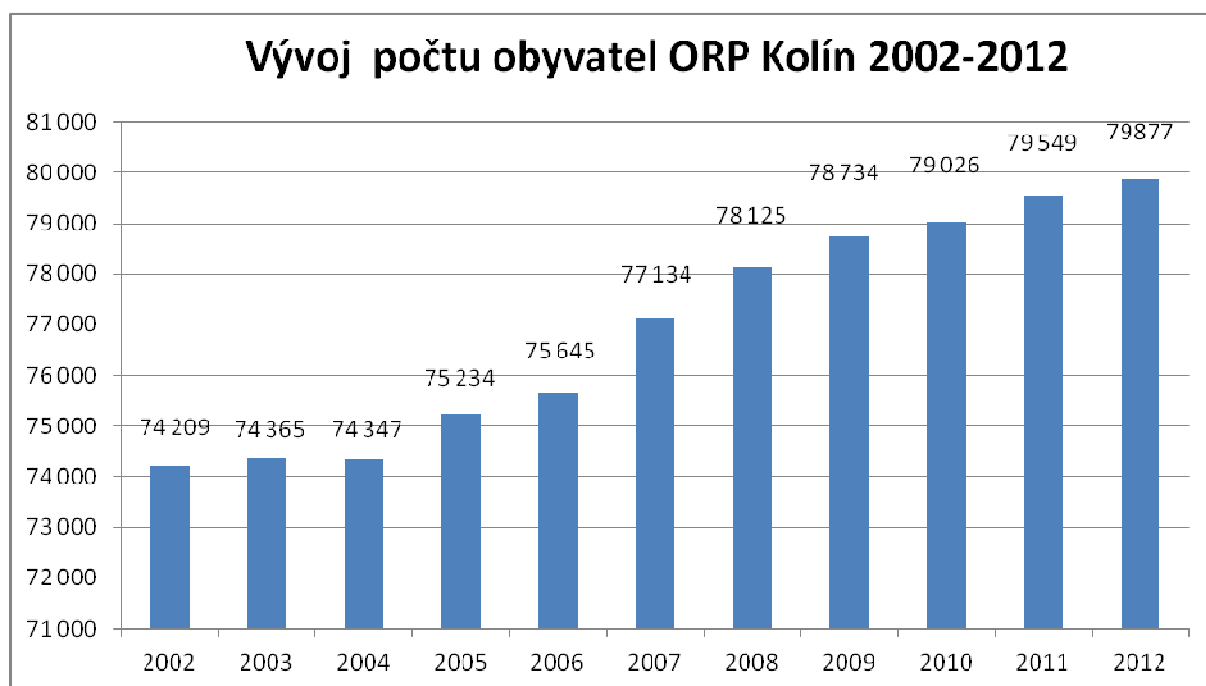
Obvod ORP Kolín lze na základě údajů ČSÚ charakterizovat jako průmyslově zemědělský. Průmyslová výroba je soustředěna převážně ve městě Kolíně. Rozvoj průmyslu je zde spjat se stavbou železničních tratí v polovině 19. století, které daly základ významnému železničnímu uzlu. Ještě na začátku devadesátých let minulého století nebyl ve městě žádný dominantní průmyslový podnik, ale řada větších i menších, reprezentujících odvětví strojírenské, elektrotechnické, chemické, polygrafické a potravinářské. V průběhu devadesátých let došlo k částečnému útlumu výroby, což do značné míry ovlivnilo odvětvovou strukturu zaměstnanosti. Část zaměstnanců z průmyslu, ale i zemědělství, se přesunula do služeb a stavebnictví, část se stala nezaměstnanými. V rámci Středočeského kraje patřil v této době obvod Kolín k regionům s vysokou nezaměstnaností a průměrnou mzdou. Ekonomický potenciál regionu změnila až výstavba továrny na výrobu malých osobních automobilů Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s.r.o. (TPCA), jenž byla investicí celorepublikového významu. V Kolíně postupně vzniklo především pro zaměstnance továrny více než 850 nových bytů, další investice zde realizují subdodavatelé automobilky i obchodní řetězce. Přistěhování nových obyvatel v produktivním věku prozatím zastavilo, jak uvidíme dále, dlouhodobý úbytek obyvatelstva v regionu a pozitivně ovlivňuje i jeho doposud nepříznivou věkovou strukturu.

Ačkoliv obvod Kolín nebývá považován za příliš turisticky přitažlivý, nachází se na jeho území řada míst přírodních krás a historických památek. Za zmínku stojí zejména městská památková rezervace Kolín s gotickým chrámem sv. Bartoloměje, na jehož přestavbě se podílel Petr Parléř.¹

STRUKTURA OBYVATEL ORP KOLÍN

VÝVOJ POČTU OBYVATEL

Přibližně do roku 2004 měl vývoj počtu obyvatel ORP Kolín mírně sestupnou tendenci. V letech 2005 až 2011 naopak docházelo k poměrně výraznému a plynulému nárůstu (v řádu stovek až tisíců obyvatel ročně), celkový nárůst za toto období činil 5 202 obyvatel, tj. přibližně 7 % veškerého obyvatelstva. Největší skokový nárůst byl zaznamenán mezi lety 2006 a 2007, kdy se populace zvýšila meziročně o 1 489 obyvatel. Tento vývoj souvisí s dříve zmíněným rozvojem průmyslu v Kolíně, konkrétně se zahájením a navyšováním výroby v továrně TPCA a nejrychlejší vývoj spadá ještě do doby před vypuknutím ekonomické krize. Naopak v posledních třech letech, z nichž jsou k dispozici údaje, lze vysledovat spíše zpomalení nárůstu populace. Jak také uvidíme dále, většina populačního růstu jde na vrub migračnímu přírůstku.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel ORP Kolín v letech 2001 až 2011 (k 31.12). Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

VÝVOJ OBYVATELSTVA OBCÍ SO ORP KOLÍN

Jak již bylo zmíněno, ve správním území ORP Kolín se nachází celkem 69 obcí. Jak je patrné z tabulky 2, po celé sledované období od roku 2002 do roku 2011 spadalo nejvíce těchto obcí do kategorie sídel s počtem obyvatel v rozpětí od 200 do 499 (28 v roce 2002, 26 v roce 2011). Druhé nejvyšší zastoupení měly obce s rozpětím počtu obyvatel mezi 500 do 999 (15 v roce 2002, 17 v roce 2011). Je tedy zřejmé, že došlo u dvou obcí z nejpočetnější

¹ Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj

kategorie k přesunu o jednu velikostní kategorii výše. Tato situace dobře ilustruje mírně proměnlivý trend osídlení, který je charakteristický pro celé SO ORP Kolín. Většina obcí si zachovává svůj velikostní ráz, pouze mírně přibývá větších obcí, což je dáno celkovým postupným nárůstem obyvatelstva spádového území ORP, který byl ilustrován v grafu číslo 1. Charakteristickým znakem SO ORP Kolín je dále absence menších městských sídel o velikosti 5 000 až 19 999 obyvatel a relativně vysoký výskyt menších sídel velikosti 1 000 až 4 999 obyvatel. Těch je ve spádovém území celkem 15. Naopak jediným městem s počtem obyvatel nad 20 tisíc je Kolín. Sem je také, jak uvidíme v dalších kapitolách, pro relativně velké území soustředěna výrazná část zařízení a služeb relevantních z hlediska naší analýzy (předškolních a školních zařízení, sociálních služeb atd.).

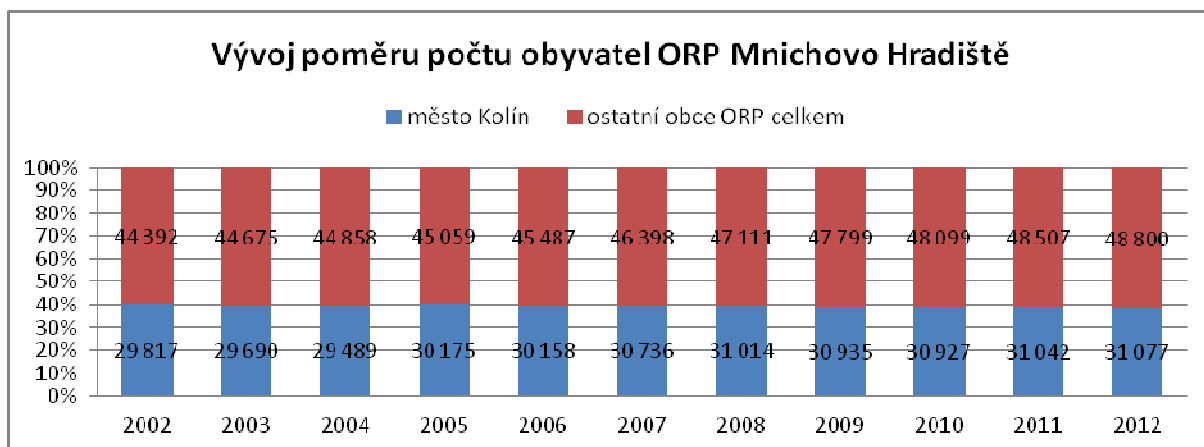
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkový počet obcí v SO ORP	69	69	69	69	69	69	69	69	69	69
Počet obyvatel obce										
Méně než 199	11	12	12	12	12	12	12	10	11	10
200 - 499	28	27	26	26	26	26	26	27	25	26
500 - 999	16	15	16	16	16	16	16	17	17	17
1 000 - 4 999	13	14	14	14	14	14	14	14	15	15
5 000 - 19 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 000 - 49 999	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Více než 50 000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabulka 2: Vývoj rozložení velikostních skupin obcí z hlediska počtu obyvatel ve správním obvodu ORP Kolín. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP 2002-2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ORP Kolín	74 209	74 365	74 347	75 234	75 645	77 134	78 125	78 734	79 026	79 549	79 877
město Kolín	29 817	29 690	29 489	30 175	30 158	30 736	31 014	30 935	30 927	31 042	31 077

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel SO ORP Kolín, včetně údajů za jednotlivé obce správního obvodu v letech 2002-2012 (k 31.12.). Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR

Z Tabulky 3 je patrné, že nositeli celkového populačního nárůstu SO ORP Kolín byly jak samotné město Kolín, tak i ostatní spádové obce obvodu. Přesto však byl proporcčně větší nárůst mezi roky 2002 a 2012 zaznamenán v okolních obcích (ze 44 392 na 48 800 obyvatel, tj. o 9,9 %) než v samotném Kolíně (z 29 817 na 31 077, tj. o 4,2 %). Jak je vidět z následujícího Grafu 2, který srovnává vývoj populace města Kolín a ostatních obcí spádového území ORP Kolín, výše popsany nepoměr se projevuje pozvolným nárůstem podílu obyvatelstva spádových obcí na úkor podílu samotného města Kolín. Zatímco v roce 2002 činil podíl obyvatel Kolína na celkové populaci SO ORP 40,2 procenta, v roce 2012 to bylo již jen 39 procent. Jelikož však roste populace jak v rámci Kolína tak i spádových obcí, nelze hovořit jednoduše o tom, že by docházelo k přesunu obyvatel mezi Kolínem a ostatními obcemi – tato rostoucí disproporce je z větší části tvořena nerovnoměrnou migrací nových obyvatel z obcí mimo SO ORP Kolín, kteří častěji přicházejí bydlet do obcí mimo Kolín, než do samotného Kolína. A to navzdory tomu, že právě v Kolíně se nachází největší zaměstnavatel, automobilka TPCA. Podle výsledků Sčítání lidu domů a bytů 2011 k 26.3.2011 dojíždělo do zaměstnání v **okrese Kolín** celkem 11 505 osob, zatímco za zaměstnáním do jiných okresů vyjíždělo 14 535 obyvatel. Srovnatelné informace za SO ORP nebo dokonce o jednotlivých obcích však nejsou v databázi ČSÚ k dispozici.

Graf 2: Vývoj počtu obyvatel ORP Kolín v letech 2002 až 2012 (k 31.12) s odlišením města Kolín a okolního spádového území ORP. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

Zvyšování podílu obyvatelstva menších obcí na úkor obyvatelstva ORP Kolín je však v porovnání s jinými ORP ve Středočeském kraji relativně malé a pozvolné, což je pravděpodobně dáno existencí velkého zaměstnavatele přímo v Kolíně (TPCA) a s tím související bytovou výstavbou. Tyto faktory přispívají k udržování obyvatel města, kteří by jinak pravděpodobně odcházeli za možností bydlení nebo zaměstnání mimo hlavní sídlo nebo dokonce mimo spádové území (především do nepříliš vzdálené Prahy), jako se to děje v jiných správních obvodech v rámci kraje. Dobrá dopravní dostupnost mezi Kolínem a Prahou především prostřednictvím frekventovaného vlakového spojení je však zároveň důvodem, proč část obyvatel Kolína a okolních obcí dojíždí za prací do Prahy, aniž by je to nutilo k bezprostřední změně trvalého bydliště.

PŘÍRŮSTEK OBYVATEL A DÍLČÍ FAKTORY JEHO VÝVOJE

Přírůstek obyvatel je dán rozdílem mezi počtem nových obyvatel území nebo obce a těch, kteří na daném území nebo v dané obci již nežijí. V případě přirozeného přírůstku se jedná o rozdíl mezi nově narozenými a zemřelými, v případě migračního přírůstku rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými v rámci území. Z toho plyne, že celkový přírůstek může nabývat jak kladných, tak i záporných hodnot.

Co se týče přírůstku obyvatel v rámci SO ORP Kolín (Tabulka 4), vidíme, že teprve od roku 2005 má celkový přírůstek obyvatel setrvale kladnou hodnotu. Naopak ještě v letech 2001, 2002 a 2004 byl přírůstek záporný, což znamená, že ve spádovém území docházelo k úbytku trvale žijících obyvatel. Z porovnání jednotlivých faktorů možného přírůstku obyvatel vidíme, že přirozený přírůstek obyvatel, který je rozdílem počtu nově narozených občanů a občanů zemřelých v daném roce, se pohyboval v záporných číslech až do roku 2007 včetně. Na rozdíl od migračního přírůstku, který se v kladných číslech pohyboval po celé sledované období, i když z počátku pouze nepatrně. Počátkem roku 2003, tedy rok poté, co začala výstavba továrny TPCA, však migrační přírůstek rostl velmi výrazně, což je nejvíce patrné z Grafu 3.

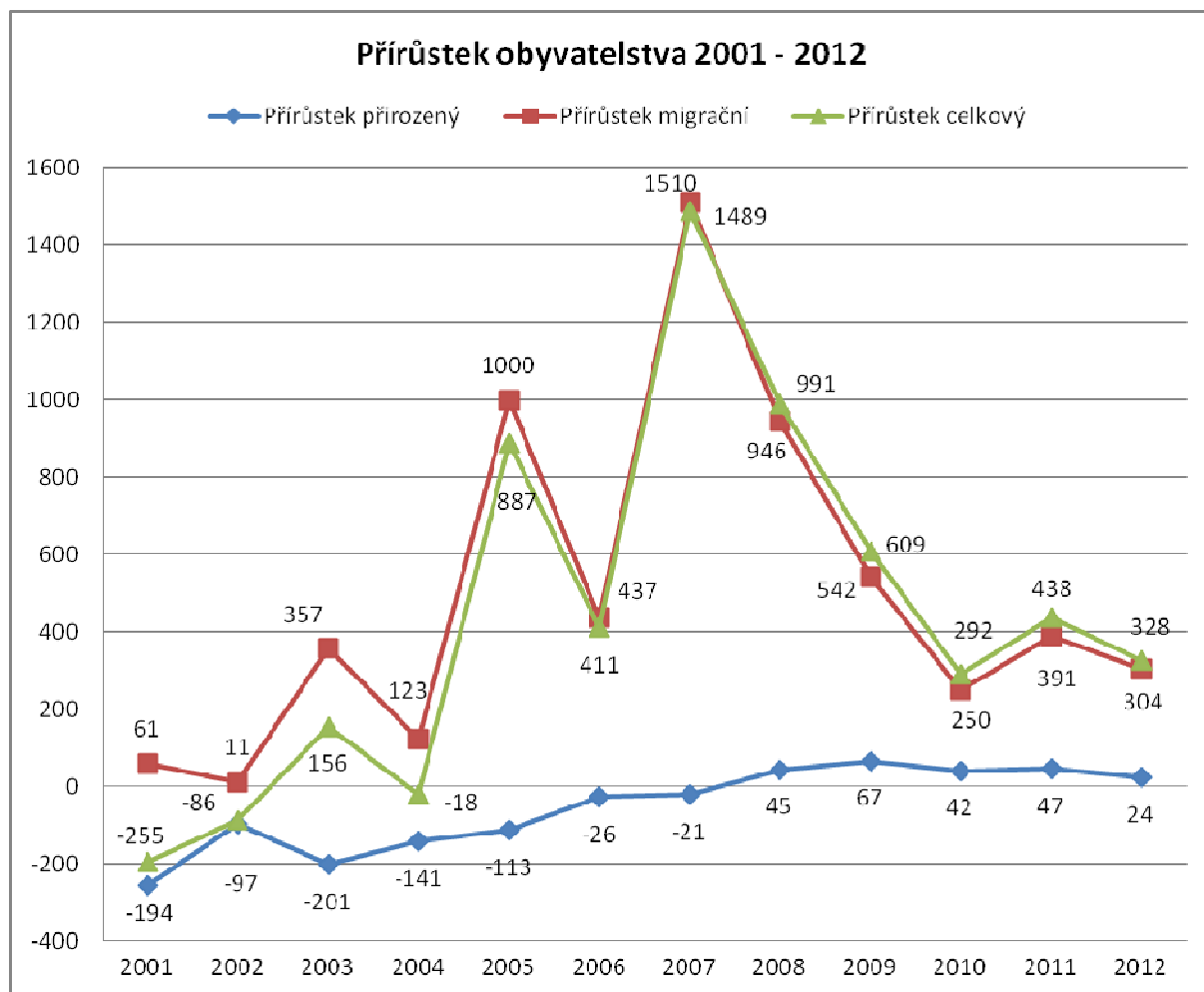
Z rozdílů mezi přírůstkem přirozeným, který měl na svém dosavadním vrcholu v roce 2009 hodnotu 67, a přírůstkem migračním, který svého vrcholu dosáhl před propuknutím krize, v roce 2007 (1 510), stabilně se však pohybuje v řádu stovek, vyplývá, že hlavním motorem celkového přírůstku obyvatel SO ORP Kolín je kladné saldo migrace obyvatel, tedy přírůstek migrační. K jistému poklesu migračního přírůstku došlo až právě v důsledku ekonomické krize. V letech kdy kulminovala, klesl tento ukazatel oproti roku 2007 na šestinovou hodnotu (250 v roce 2010), v následujících dvou letech se však již opět pohyboval nad hranicí 300.

	Narození	Zemřelí	Přistě- hovalí	Vystě- hovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2001	602	857	944	883	-255	61	-194
2002	706	803	1027	1016	-97	11	-86
2003	733	934	1341	984	-201	357	156
2004	687	828	1178	1055	-141	123	-18
2005	756	869	1975	975	-113	1000	887
2006	785	811	1609	1172	-26	437	411
2007	812	833	2851	1341	-21	1510	1489
2008	846	801	2306	1360	45	946	991
2009	930	863	1826	1284	67	542	609
2010	903	861	1624	1374	42	250	292
2011	879	832	1620	1229	47	391	438
2012	860	836	1570	1266	24	304	328

Tabulka 4: Vývoj jednotlivých faktorů přírůstu obyvatel ORP Kolín a jeho výsledné hodnoty v letech 2001 až 2012 (k 31.12.).
Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

Naopak přirozený přírůstek se na celkovém přírůstu podílel pouze po menší část sledovaného období, zatímco jeho větší část z něj svými zápornými hodnotami ubíral. K obrácení záporného trendu došlo poměrně rychle, z hodnoty -113 v roce 2005 na +45 v roce 2008. Takto rychlý přechod od záporných ke kladným hodnotám naznačuje, že se patrně jednalo nejen o poněkud opoždění odraz trendu, který se ve stejné době objevil i na celorepublikové úrovni (v roce 2005 činil přirozený přírůstek v rámci celé ČR záporných -5 727, zatímco už v roce 2006 se přehoupnul do kladných čísel hodnotou +1 390), ale zřejmě také o poněkud opožděný důsledek rostoucí migrace do obcí spádového území ORP. Zatímco totiž přirozený přírůstek na 1000 obyvatel v rámci celé ČR v roce 2006 měl hodnotu 0,1, v rámci SO ORP Kolín byla tato hodnota výrazně vyšší, a sice 0,6.

Z následujícího Grafu 3 je dobře vidět, že celkový přírůstek obyvatelstva SO ORP Kolín byl skutečně z naprosté většiny tvořen přírůstkem migračním. Křivky obou těchto ukazatelů se po většinu sledovaného období téměř překrývaly.

Graf 3: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku obyvatel SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

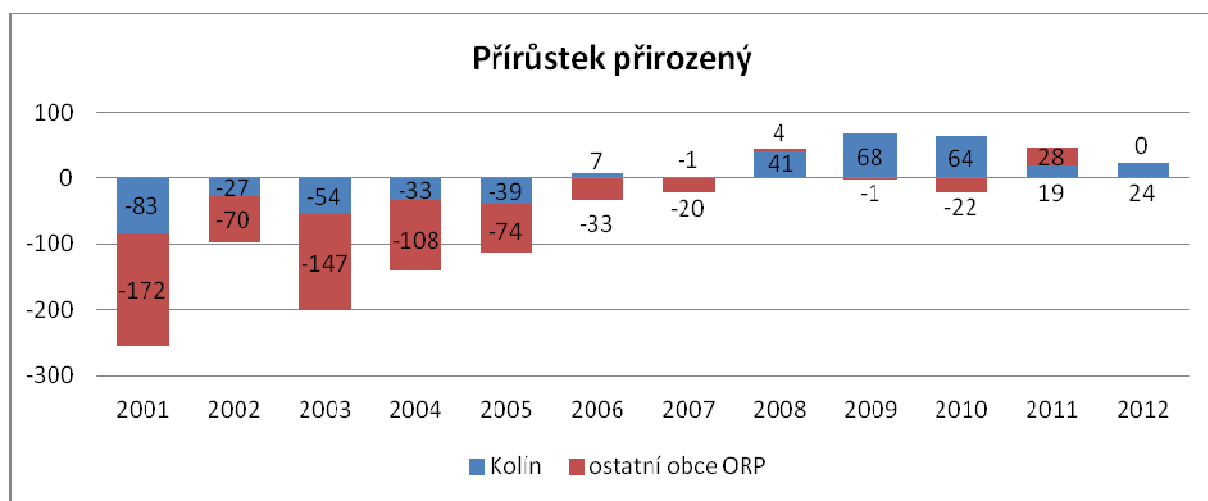
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Narození	Kolín	252	292	291	265	298	318	328	340	399	383	337	335
	ostatní obce ORP	350	414	442	422	458	467	484	506	531	520	542	525
	celkem	602	706	733	687	756	785	812	846	930	903	879	860
Zemřelí	Kolín	335	319	345	298	337	311	329	299	331	319	318	311
	ostatní obce ORP	522	484	589	530	532	500	504	502	532	542	514	525
	celkem	857	803	934	828	869	811	833	801	863	861	832	836
Přistěhovalí	Kolín	466	490	616	606	1432	843	1590	1243	884	915	884	913
	ostatní obce ORP	578	537	725	572	543	766	1261	1063	942	709	736	657
	celkem	944	1027	1341	1178	1975	1609	2851	2306	1826	1624	1620	1570
Vystěhovalí	Kolín	580	741	689	774	707	867	1011	1006	1031	987	874	902
	ostatní obce ORP	303	275	295	281	268	305	330	354	253	387	355	364
	celkem	883	1016	984	1055	975	1172	1341	1360	1284	1374	1229	1266

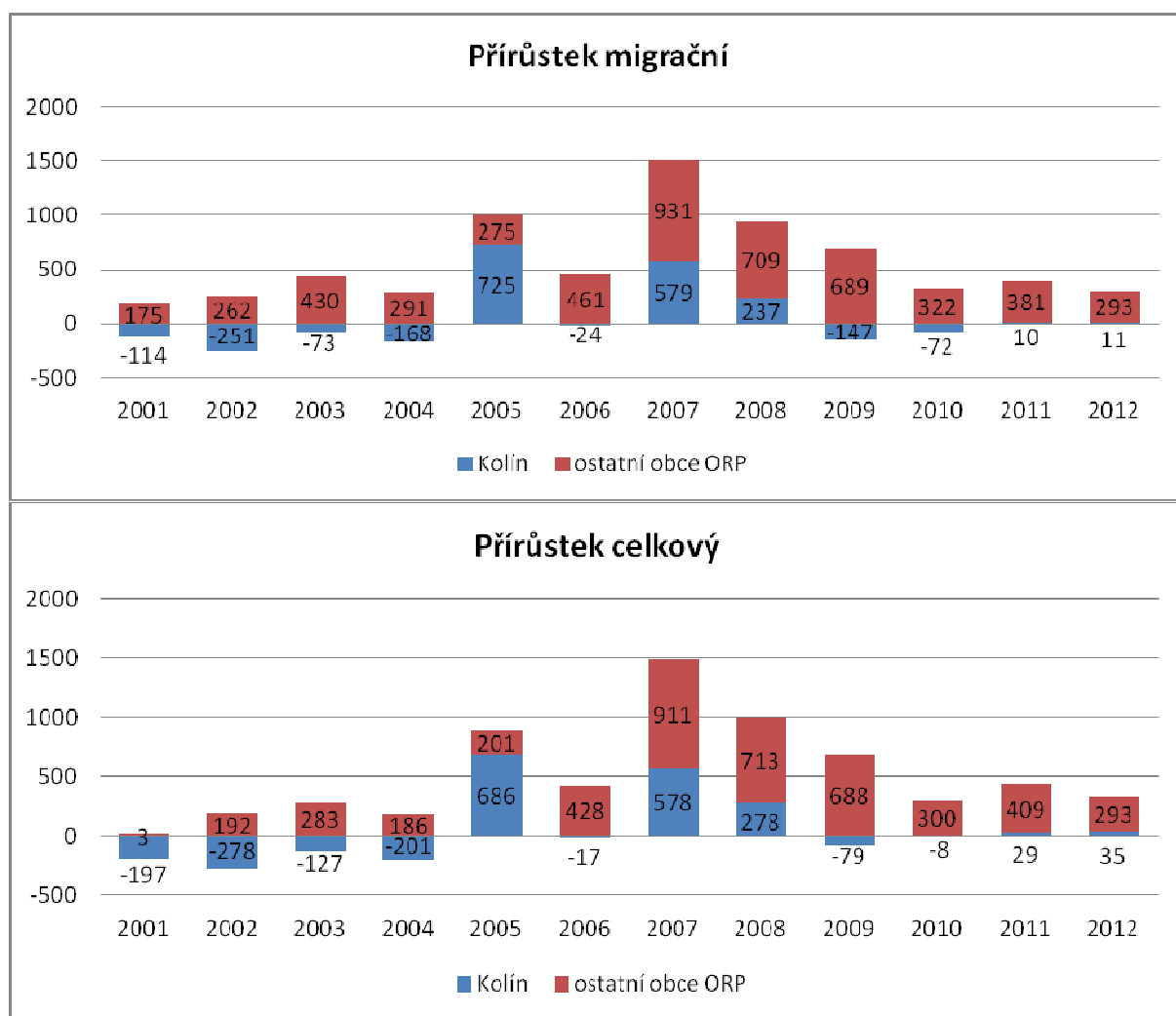
Přírůstek přirozený	Kolín	-83	-27	-54	-33	-39	7	-1	41	68	64	19	24
	ostatní obce ORP	-172	-70	-147	-108	-74	-33	-20	4	-1	-22	28	0
	celkem	-255	-97	-201	-141	-113	-26	-21	45	67	42	47	24
Přírůstek migrační	Kolín	-114	-251	-73	-168	725	-24	579	237	-147	-72	10	11
	ostatní obce ORP	175	262	430	291	275	461	931	709	689	322	381	293
	celkem	61	11	357	123	1000	437	1510	946	542	250	391	304
Přírůstek celkový	Kolín	-197	-278	-127	-201	686	-17	578	278	-79	-8	29	35
	ostatní obce ORP	3	192	283	186	201	428	911	713	688	300	409	293
	celkem	-194	-86	156	-18	887	411	1489	991	609	292	438	328

Tabulka 5: Míry přírůstku obyvatel SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012. V tabulce jsou odlišeny hodnoty za město Kolín a za ostatní obce spádového území ORP. Červená barva v tabulce označuje pole s výskytem výrazně záporného trendu přírůstku, naopak modrá barva pole s výskytem výrazně kladného trendu.

Srovnáme-li jednotlivé faktory přírůstku obyvatel opět z hlediska rozdělení území ORP na město Kolín a ostatní obce pod ORP spadající (Tabulka 5, Graf 4), pak znovu vidíme poměrně ostrý přechod mezi zápornými a kladnými hodnotami. Zatímco však v případě přirozeného přírůstku byly ještě v roce 2007 zaznamenány záporné hodnoty jak za město Kolín, tak i za ostatní spádové obce, a teprve potom se situace obrátila, v případě přírůstku migračního vidíme něco jiného. A sice, že až do roku 2004 se kladné hodnoty tohoto ukazatele týkaly pouze menších obcí ORP a nikoli samotného města Kolín, a teprve od roku 2005 a znovu ve větší míře od roku 2007 se do kladných čísel dostal i migrační přírůstek v rámci Kolína. Souvisí to určitě také s náběhem výroby v továrně TPCA a se souběžnou výstavbou a obsazováním bytů pro její zaměstnance.

Další rozdíl mezi přirozeným a migračním přírůstkem v rámci SO ORP Kolín je v tom, že zatímco přirozený přírůstek se po celou dobu děje více na vrub města Kolína, v případě migračního přírůstku je tomu obráceně. Jinými slovy, v době, kdy byl přirozený přírůstek záporný, znamenalo to, že více obyvatel přirozenou změnou ubývalo v menších sídlech a poté, co se tento trend obrátil, byl zase větší kladný přírůstek v městě Kolíně. Kolín měl zase naopak větší úbytek migrací a i poté, co se trend obrátil a migrace přináší SO ORP nové obyvatele, děje se tak více ve prospěch menších obcí než samotného města Kolín.

Graf 4: Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku obyvatel SO ORP Kolín v letech 2001 až 2011. V grafu jsou odlišnými barvami znázorněny hodnoty za město Kolín (modře) a za ostatní obce spádového území ORP (červeně).

OBYVATELSTVO PODLE RODINNÉHO STAVU

Více než dvě pětiny obyvatelstva SO ORP Kolín (34 301 osob, tj. přes 43 procent) tvoří muži a ženy, kteří v současnosti žijí v manželství (viz Tabulka 6a). Téměř dvě pětiny obyvatel však zároveň tvoří svobodní muži a ženy, přičemž těch prvních je výrazně více (17 203 ku 13 457). Svobodní muži tak tvoří téměř 22 procent obyvatel SO ORP, zatímco svobodné ženy pouze necelých 17 procent. Tento rozdíl lze vysvětlit o něco menším podílem žen v nejmladší věkové kategorii, dřívějším vstupem žen do manželství, a možná z části i migrací, kdy svobodné ženy častěji odcházejí žít a pracovat do jiných regionů, a naopak ve spádovém území ORP Kolín zůstávají nebo se do něj častěji za práci přistěhovávají svobodní muži. Rozdíl však může souviset i s proměňujícím se sňatkovým chováním, odsouváním vstupu do manželství na pozdější věk a rostoucím podílem nesezdaných párů. Průměrný věk ženicha se v obcích SO ORP Kolín mezi roky 2003 a 2012 zvýšil o více než 3 roky (z 31,6 na 34,7 let), průměrný věk nevěsty z 28,8 na 31,5 let, tedy o necelé 3 roky.

Ve skupinách rozvedených a ovdovělých je podíl žen naopak vyšší než podíl mužů, což souvisí především s převahou žen ve starších věkových kategoriích (viz Graf 11), kde jsou tyto typy rodinného stavu běžnější.

ORP Kolín	celkem 2011	z toho podle rodinného stavu			
		svobodní/-é	ženatí/vdané	rozvedení/-é	ovdovělí/-é
muži	39236	17203	17259	3709	1065
ženy	40066	13457	17042	4426	5141
celkem	79 302	30 660	34 301	8 135	6 206

ORP Kolín	celkem 2011 (%)	z toho podle rodinného stavu			
		svobodní/-é	ženatí/vdané	rozvedení/-é	ovdovělí/-é
muži	49,48 %	21,70 %	21,76 %	4,68 %	1,34 %
ženy	50,52 %	16,97 %	21,49 %	5,58 %	6,48 %
celkem	100,00 %	38,67 %	43,25 %	10,26 %	7,82 %

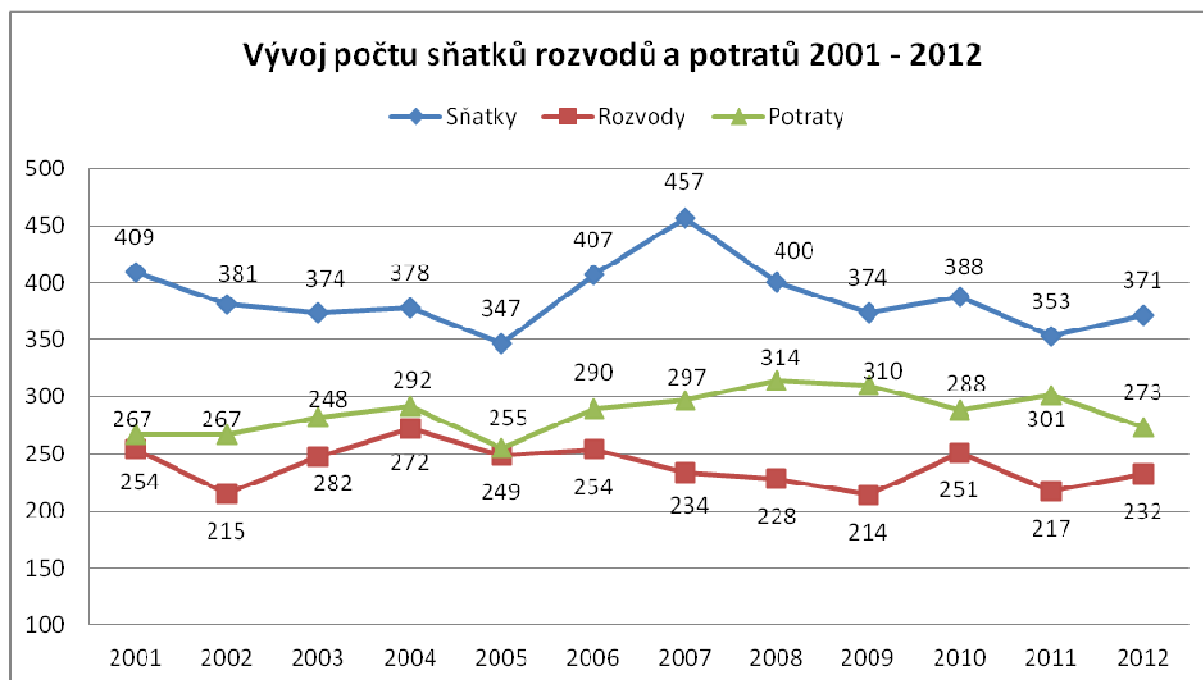
Tabulka 6a: Obyvatelstvo spádové oblasti ORP Kolín podle rodinného stavu. Tabulka nahoře ukazuje absolutní počty, tabulka dole procentní zastoupení jednotlivých kategorií. Údaje vycházejí z předběžných výsledků Sčítání lidu 2011 a jsou platné k 26.3.2011. Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

SŇATKY, ROZVODY, POTRATY

Co se týče srovnání míry sňatečnosti a rozvodovosti v SO ORP Kolín, za hlavní zjištění lze označit to, že si oba tyto faktory demografického vývoje v průběhu sledovaného období udržovaly poměrně stabilní úroveň a že měly z dlouhodobého hlediska podobný vývoj (viz Tabulka 6b a Graf 5). Zatímco v roce 2001 na 409 nově uzavřených sňatků připadlo 254 rozvodů, v následujících letech došlo navzdory různým drobným výkyvům **k mírnému poklesu jak v případě sňatků, tak i v případě rozvodů**. Tudíž v roce 2012 lze konstatovat, že na 371 sňatků připadlo 232 rozvodů, tedy v obou případech asi o desetinu méně. **Nejpříznivější poměr** nově uzavřených sňatků a rozvodů přitom nastal v roce **2008** (na 400 sňatků připadlo 228 rozvodů, tj. necelé tři rozvody na pět sňatků), naopak **nejméně příznivý** v roce **2005** (272 rozvodů na 378 sňatků, to znamená 3 rozvody na 4,2 sňatku).

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sňatky	Kolín	185	170	163	155	150	176	207	171	176	151	150	143
	ostatní obce ORP	224	211	211	223	197	231	250	229	198	237	203	228
	celkem	409	381	374	378	347	407	457	400	374	388	353	371
Rozvody	Kolín	132	109	120	148	154	161	117	103	83	105	98	105
	ostatní obce ORP	122	106	128	124	95	93	117	125	131	146	119	127
	celkem	254	215	248	272	249	254	234	228	214	251	217	232
Potraty	Kolín	126	128	135	149	137	155	160	156	136	131	123	125
	ostatní obce ORP	141	139	147	143	118	135	137	158	174	157	178	148
	celkem	267	267	282	292	255	290	297	314	310	288	301	273

Tabulka 6b: Vývoj počtu sňatků, rozvodů a potratů v SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012 vždy k 31.12. s rozlišením údajů za město Kolín ostatní obce a celkové údaje za správní obvod ORP. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

Graf 5: Vývoj počtu sňatků, rozvodů a potratů v SO ORP Kolín v letech 2007 až 2011. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

Znamená to, jak je patrné z Tabulky 6c, že při současném **trvale rostoucím počtu obyvatel** (viz Graf 1) se **dlouhodobě snižuje** jak **koeficient počtu sňatků na 1000 obyvatel**, tak i **koeficient počtu rozvodů na 1000 obyvatel**. Zatímco v roce 2003 připadalo na 1000 obyvatel SO ORP Kolín v průměru 5 sňatků, v roce 2010 to bylo 4,7 sňatků. Nejvyšší hodnoty přitom tento koeficient dosáhl v roce 2007, kdy činil 6,0. Koeficient počtu rozvodů na 1000 obyvatel měl v roce 2003 hodnotu 3,3, zatímco v roce 2012 to bylo již jen 2,9 rozvodů. A srovnáme-li oba dva parametry, zjistíme, že zatímco v roce 2003 připadalo na 100 nově uzavřených sňatků 66,3 rozvodů, v roce 2012 to bylo téměř o 4 méně, tedy 62,5.²

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sňatky na 1000 obyvatel	5,0	5,1	4,7	5,4	6,0	5,2	4,8	4,9	4,5	4,7
Rozvody na 1000 obyvatel	3,3	3,7	3,3	3,4	3,1	2,9	2,7	3,2	2,7	2,9
Rozvody na 100 sňatků	66,3	72,0	71,8	62,4	51,2	57,0	57,2	64,7	61,5	62,5

Tabulka 6c: Míry sňatečnosti a rozvodovosti v SO ORP Kolín v letech 2003 až 2012. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2003-2012).

²Podobných hodnot dosahoval také celorepublikový průměr rozvodovosti, kdy v roce 2011 na 1000 obyvatel v rámci celé ČR připadalo v průměru 2,7 rozvodů a na 100 uzavřených sňatků připadalo 62 rozvodů. (Zdroj: ČSÚ – Česká republika v číslech. Vybrané demografické údaje 1989-2011.)

Při hodnocení trendu vývoje manželství je třeba brát v úvahu také to, že v průběhu sledovaného období obecně narůstala obliba nesezdaného soužití mezi partnery a že se do těchto svazků čím dál častěji rodily také děti. Proto nelze klesající počet uzavřených sňatků jednoduše interpretovat jako pokles zájmu o párové soužití a zakládání rodiny jako takové, ale spíše jako pokles zájmu o formu párového soužití a rodiny, která je stvrzena oficiálním manželským svazkem. Výmluvně o tom svědčí skutečnost, že podíl dětí narozených mimo manželství v ORP Kolín vzrostl mezi lety 2003 a 2012 z 21,1 % na 39,2 %.³

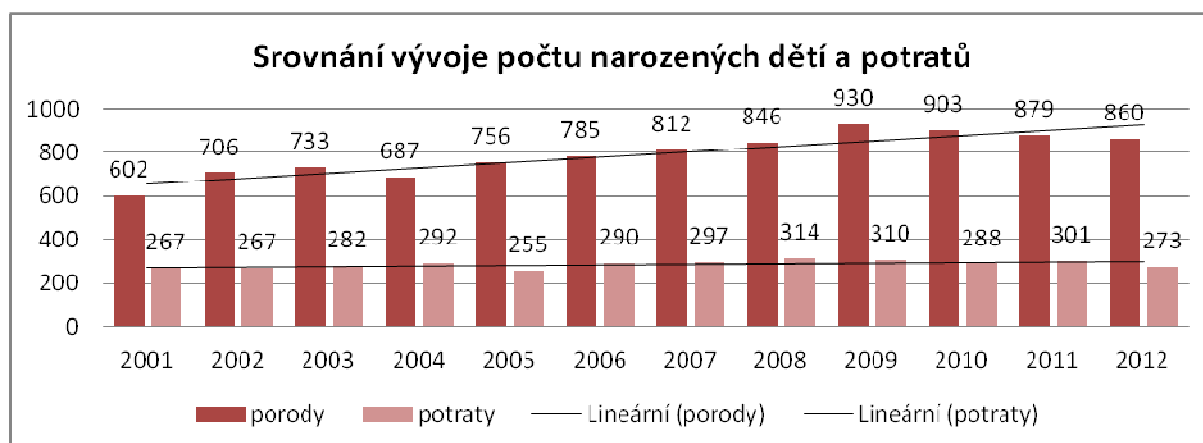
Míry potratovosti lze lépe interpretovat, podíváme-li se na podrobné rozlišení, v kolika případech se jednalo o umělé přerušování těhotenství a v kolika o samovolný potrat:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Potraty	282	292	255	290	297	314	310	288	301	273
z toho podle druhu:										
samovolný	96	94	91	93	128	111	111	124	109	102
UPT - miniinterrupce	123	129	113	139	104	121	126	92	101	74
UPT - jiné legální	53	58	41	45	57	63	65	64	84	83
ostatní vč. mimoděložního těhotenství	10	11	10	13	8	19	8	8	7	14

Tabulka 6d: Vývoj počtu potratů v SO ORP Kolín v letech 2003 až 2012 s rozlišením podle jednotlivých druhů. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2003-2012).

Z Tabulky 6d vidíme, že zatímco celkový počet potratů se za uplynulých 10 let de facto nezměnil a stále kolísá kolem průměrné hodnoty 290 za rok, vnitřní struktura potratovosti doznala poměrně zásadních změn. Zatímco před deseti a dokonce ještě i před sedmi lety bylo nejčastějším druhem předčasně ukončení těhotenství jeho umělé přerušování, konkrétně miniinterrupce (123 případů v roce 2003 a 139 v roce 2006), od té doby se až na jednu výjimku, a sice rok 2009, stabilně nejobvyklejší příčinou stal samovolný potrat (102 případů oproti 83 interrupcím a 74 miniinterrupcím). Ovšem kdybychom sečetli různé druhy UPT dohromady, vyjde nám samozřejmě jejich převaha nad ostatními důvody. Co je ale důležité, je to, že počet samovolných potratů dlouhodobě mírně roste, zatímco v případě UPT vidíme v posledních letech spíše mírný pokles.

Jak již bylo řečeno, celková míra potratovosti se stabilně pohybuje okolo 290 potratů za rok, což znamená, že například v roce 2012 připadalo 273 potratů na 860 živě narozených dětí, tedy na více než trojnásobek. Jak je vidět z Grafu 6, tento rozdíl v posledním desetiletí stále narůstal, což dobře ilustrují proložené osy lineárního trendu obou dvou porovnávaných ukazatelů:

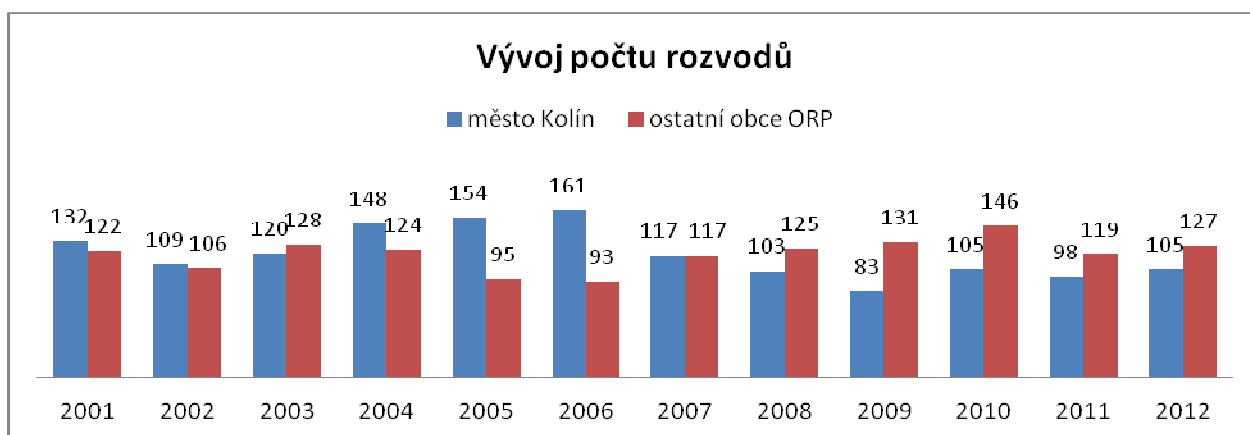
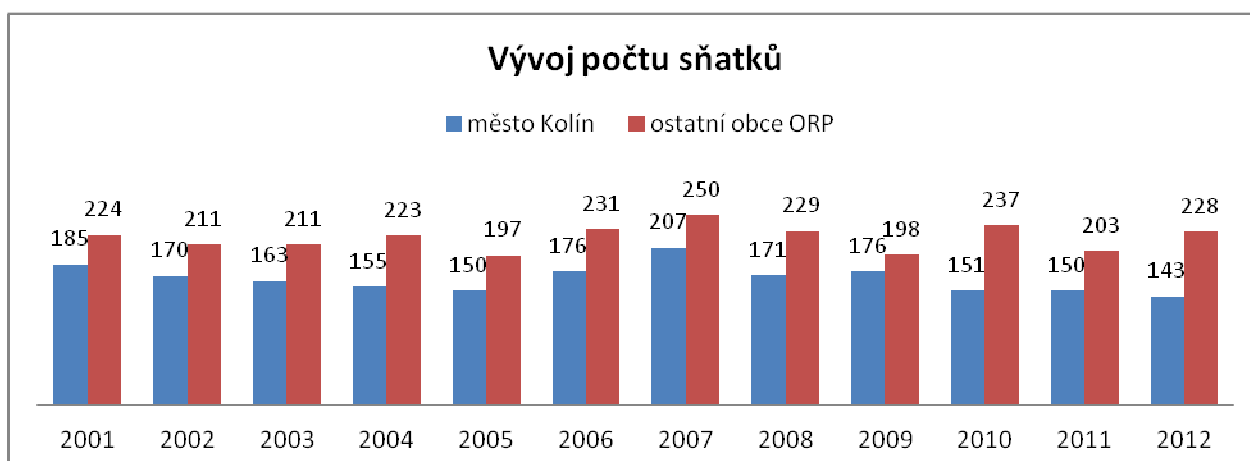

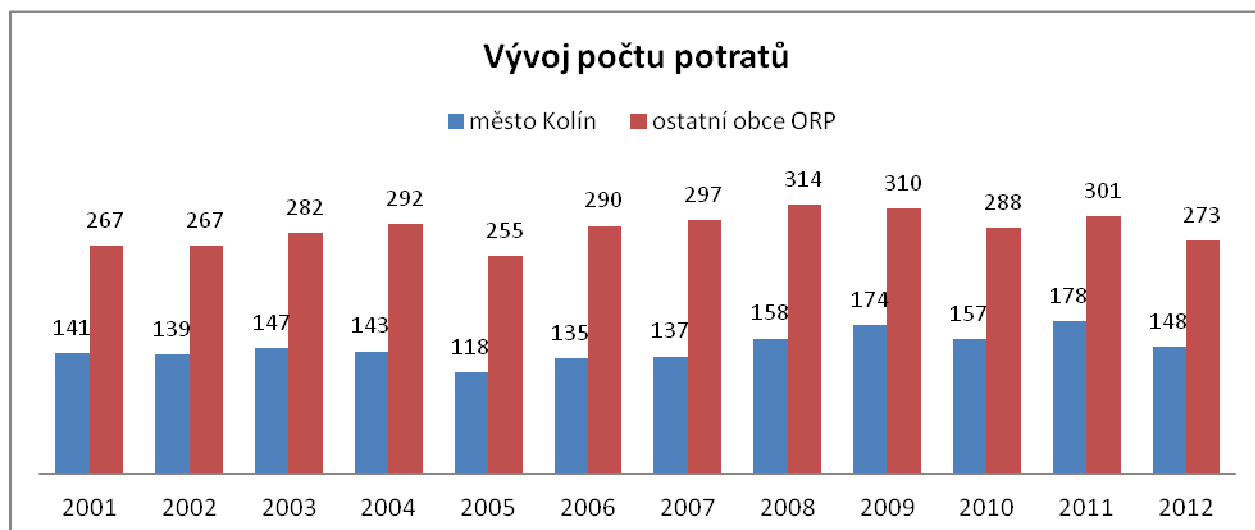
Graf 6: Srovnání vývoje počtu narozených dětí a potratů v SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

³Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2002-2011.

Rozlišíme-li SO ORP Kolín na město Kolín a ostatní sídla (Graf 7), je, vzhledem k velikosti populace, samozřejmé, že více sňatků bylo uzavřeno v okolních obcích než v samotném městě Kolín. Nicméně rozdíly nejsou tak výrazné. Například v roce 2007 bylo v Kolíně uzavřeno 207 sňatků a v ostatních spádových obcích 250 sňatků. To ale, přepočteme-li tyto údaje na počet obyvatel, znamená, že v Kolíně připadalo na 1000 obyvatel 6,7 sňatků, zatímco v ostatních obcích to bylo pouze 5,4 sňatku. Od té doby se rozdíl mezi městem a ostatními obcemi spíše snižoval, takže v roce 2012 bylo v Kolíně uzavřeno 143 sňatků, zatímco v ostatních obcích celkem 228. V přepočtu na 1000 obyvatel to znamená přesně stejný poměr, a sice 4,6 sňatků. Z grafu vidíme, že toto vyrovnávání je z větší části dáno klesajícím počtem sňatků v rámci města Kolín, zatímco v okolních obcích tak velký pokles nepozorujeme.

Porovnáme-li vývoj rozvodovosti v Kolíně a ve spádových obcích ORP, vidíme poněkud odlišný obrázek než v případě sňatků. Přestože, jak jsme již uvedli, celková rozvodovost má spíše sestupný trend, v průběhu sledovaného období došlo k proměně jejího rozložení. Zatímco v první polovině sledovaného období, do roku 2006, počet rozvodů v městě Kolíně spíše narůstal (až na 161 právě ve zmíněném roce 2006), v případě souhrnu ostatních obcí SO tomu bylo naopak (v tomto roce dosáhly absolutního minima 93 rozvodů. V roce 2007 došlo k vyrovnání (117 rozvodů v Kolíně i v součtu ostatních obcí) a poté až do současnosti v Kolíně počet rozvodů kolísá přibližně kolem hodnoty 100 za rok, zatímco v ostatních obcích lze sledovat nejprve nárůst v letech vrcholící ekonomické krize (až na 146 v roce 2010) a poté spíše pokles. V přepočtu na 1000 obyvatel to znamená, že zatímco v roce 2006 připadaly na 5,3 rozvodů v Kolíně pouze 2 rozvody ve zbytku SO ORP, v roce 2012 vyšlo na 4,6 rozvodů v Kolíně 4,7 rozvodů v ostatních obcích správního obvodu. Fakticky tedy došlo k mírnému poklesu v Kolíně avšak k výraznému nárůstu ve zbytku spádového území.

Graf 7: Vývoj počtu sňatků, rozvodů a potratů v SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012 s odlišením údajů za město Kolín a okolní spádové území ORP Kolín. Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických informací o obcích ČR.

V případě počtu potratů vidíme, že město Kolín bylo po celé sledované období výrazně pod úrovní souhrnu ostatních obcí SO ORP. Zhruba uprostřed sledovaného období, mezi roky 2004 a 2008, se rozdíl pohyboval okolo dvojnásobku, poté se začaly hodnoty obou dvou částí území více přibližovat. V přepočtu na 1000 obyvatel to znamená, že zatímco například v roce 2007 vyšlo na 4,6 potratů v městě Kolíně celkem 6,4 potratů v ostatních obcích, v roce 2012 byl tento poměr 4,8 ku 5,6 potratům. Bylo by zajímavé mít možnost porovnat, jakou měrou se na tomto odlišném vývoji podílejí umělá přerušování těhotenství. Takto podrobná statistika však bohužel není k dispozici.

OBYVATELSTVO PODLE POHLAVÍ

Populace SO ORP Kolín je poměrně rovnoměrně tvořena muži a ženami.⁴ V průběhu sledovaného období došlo k ještě většímu vyrovnání zastoupení obou skupin. Zatímco v roce 2003 byl podíl žen 51,3 % a podíl mužů 48,7 %, v roce 2011 byly tyto podíly 50,5 % ku 49,5 % ve prospěch žen. Jak uvidíme v následujících grafech, přetrvávající vyšší podíl žen je dán především jejich výraznějším zastoupením ve starších věkových skupinách.

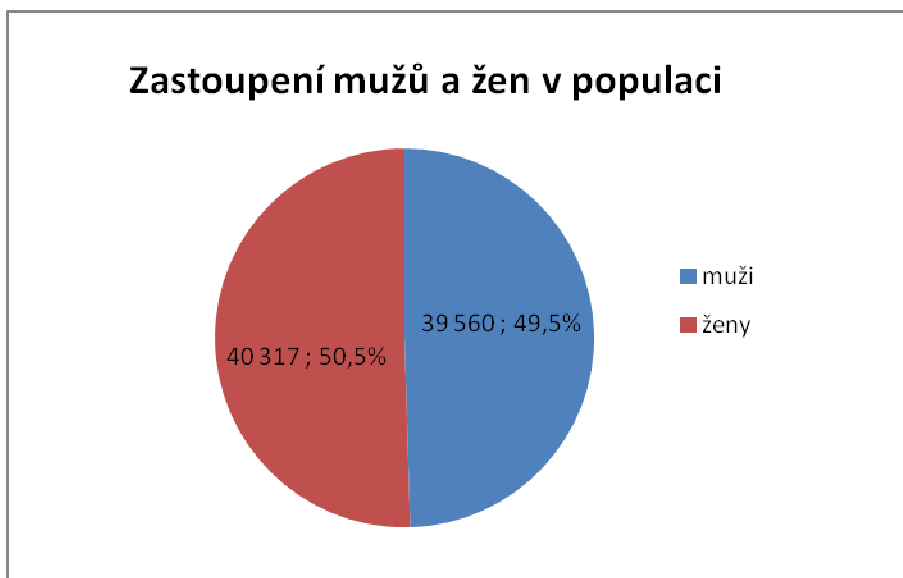
Stav obyvatel k 31.12.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
celkem	74 365	74 347	75 234	75 645	77 134	78 125	78 734	79 026	79 549	79 877
v tom:	muži	36 212	36 216	36 790	37 095	38 067	38 663	38 981	39 346	39 560
	ženy	38 153	38 131	38 444	38 550	39 067	39 462	39 753	40 203	40 317

Tabulka 7a: Vývoj zastoupení mužů a žen v populaci SO ORP Kolín v letech 2001 až 2012. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2001-2012).

K 31.12.2012, což je nejnovější údaj o počtu obyvatel, který je k dispozici, se poměr zastoupení mužů a žen v populaci SO ORP pohyboval prakticky na stejných hodnotách, když podíl mužů vzrostl pouze o několik setin procenta:

⁴⁴Totéž platí pro celou Českou republiku. Ke dni 31.12.2011 tvořilo obyvatelstvo ČR celkem 50,9 % žen a 49,1 % mužů. (Zdroj: ČSÚ – Česká republika v číslech. Vybrané demografické údaje 1989-2011.)

Zastoupení mužů a žen v populaci

Graf 8: Poměr zastoupení žen a mužů v obyvatelstvu SO ORP Kolín k 31.12.2012. Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj.

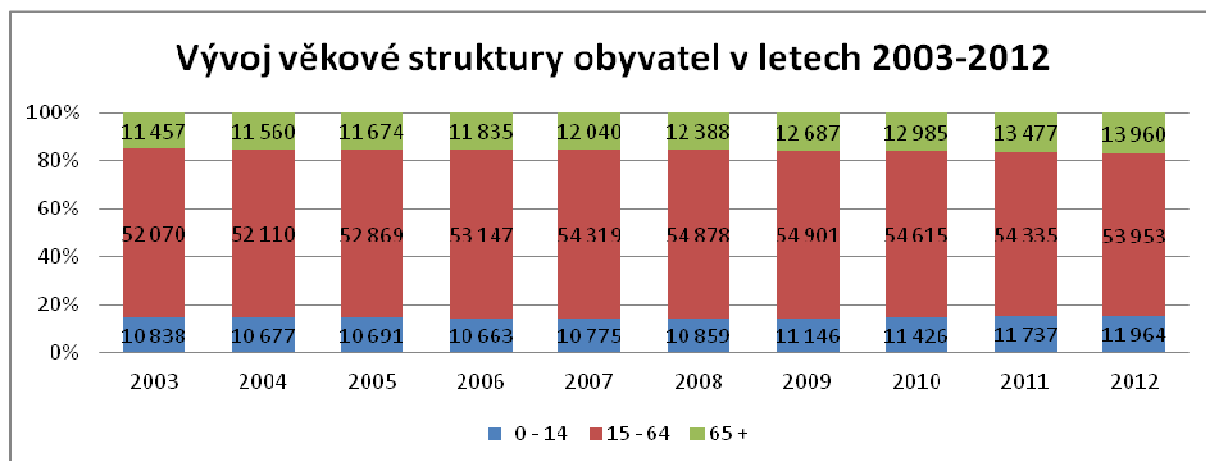
OBYVATELSTVO PODLE VĚKU

Co se týče vývoje věkové struktury obyvatelstva, v základním rozlišení na tři hlavní věkové skupiny je patrné, že se během sledovaného období všechny skupiny rozrostly, i když ne zcela stejnou měrou. V roce 2003 byla věková struktura obyvatelstva SO ORP Kolín tvořena z 15,4 % osobami mladšími patnácti let, ze 70 % osobami ve věku 15 až 64 let a ze zbývajících 14,6 % osobami ve věku 65 a více let. V roce 2012 byla struktura následující: 17,5 % osoby mladší 15 let, 67,5 % osoby mezi 15 a 64 lety a 15 % osoby ve věku 64 a více let. Jsme tedy svědky toho, že na jednu stranu populace stárne, což se projevuje mírným nárůstem v nejstarší věkové skupině a souběžným poklesem podílu prostřední kategorie, zároveň však došlo k nárůstu podílu kategorie dětí, což by mohlo mít v budoucnu, pokud tito mladí lidé zůstanou žít v regionu, na tento nepříznivý vývoj alespoň z části pozitivní vliv.

Výše zmíněný trend stárnutí populace je patrný také z vývoje parametrů průměrného věku a indexu stáří. Zatímco v roce 2003 byl průměrný věk obyvatel SO ORP Kolín jen něco nad čtyřiceti lety (40,4), v roce 2013 to bylo o 1,1 roku více (41,5). Nárůst je přitom kontinuální. Téměř totéž lze říct i o druhém parametru, indexu stáří, který vyjadřuje poměr mezi skupinou obyvatel starších 65 let a skupinou mladších 15 let. Zatímco v roce 2003 připadalo na 100 obyvatel nejmladší kategorie 105,7 obyvatel z nejstarší kategorie, v roce 2012 jich bylo 116,7 (více v Tabulce 6). Jediný mírný pokles tohoto trendu nastal v letech 2009 a 2010.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stav obyvatel k 31.12.	74 365	74 347	75 234	75 645	77 134	78 125	78 734	79 026	79 549	79 877
v tom ve věku:	0 - 14	10 838	10 677	10 691	10 663	10 775	10 859	11 146	11 426	11 737
	15 - 64	52 070	52 110	52 869	53 147	54 319	54 878	54 901	54 615	53 953
	65 +	11 457	11 560	11 674	11 835	12 040	12 388	12 687	12 985	13 477
Průměrný věk	40,4	40,7	40,8	40,9	40,9	41,0	41,0	41,2	41,3	41,5
Index stáří (65+ / 0-14 v %)	105,7	108,3	109,2	111,0	111,7	114,1	113,8	113,6	114,8	116,7

Tabulka 7b: Vývoj počtu obyvatel SO ORP Kolín v letech 2003 až 2012 podle hlavních věkových skupin. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2002-2011).

Graf 9: Vývoj počtu obyvatel SO ORP Kolín v letech 2003 až 2012 podle hlavních věkových skupin. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2003-2012).

OBYVATELSTVO PODLE VĚKU A POHLAVÍ

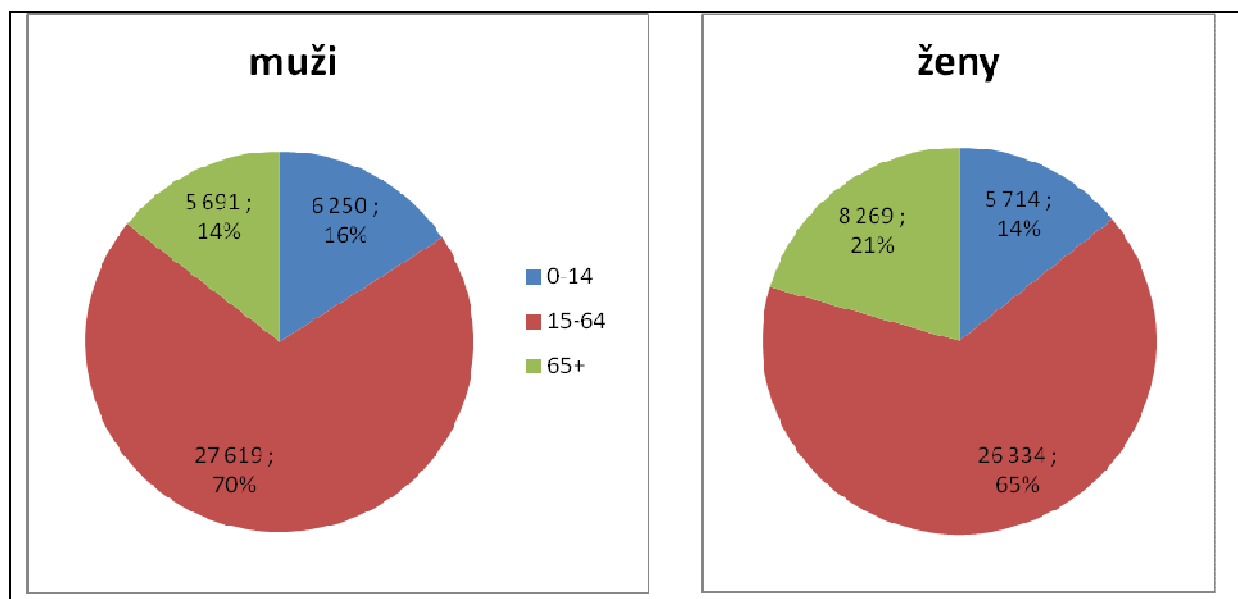
Co se týče odlišnosti ve věkové struktuře obyvatelstva ORP Kolín z hlediska pohlaví, hlavní rozdíl spočívá v mnohem výraznějším zastoupení žen v nejstarší věkové kategorii nad 65 let. Postupem času se tento rozdíl nezmenšuje. Zatímco v roce 2003 tvořila u mužů tato věková kategorie 12,2 % a u žen 18,4 %, v roce 2012 bylo mužů nejstarší věkové kategorie 14,3 %, ale žen již 20,5 %. Mezi lety 2003 a 2012 vzrostl průměrný věk mužů z 38,7 let na 39,9 let a průměrný věk žen ze 42,1 let na 43,1 let. Co se týče indexu stáří (podílu mezi nejstarší skupinou 65 a více let a nejmladší 0-14 let), ten u mužů vzrostl ze 78,8 na 91,1, zatímco u žen z 134,5 na 144,7. V celorepublikovém srovnání za rok 2011 (poslední dostupný údaj) jsou tak muži v SO ORP Kolín o 0,1 roku starší než je celostátní průměrný věk mužů (39,6 let), avšak ženy jsou oproti celostátnímu průměru (42,5 let) v průměru starší o 0,4 roku. To potvrzuje fakt, že populace SO ORP Kolín patří v celostátním srovnání spíše k těm starším. V rámci Středočeského kraje byl v roce 2011 průměrný věk mužů 39 let, zatímco průměrný věk žen 41,5 let.⁵ Také v rámci kraje se tedy SO ORP Kolín jeví jako region, jehož věkové složení je spíše starší, a to dokonce ještě výrazněji než v porovnání s celou ČR.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Muži	36 212	36 216	36 790	37 095	38 067	38 663	38 981	39 072	39 346	39 560
v tom ve věku:	0 - 14	5 606	5 552	5 579	5 558	5 616	5 642	5 792	5 964	6 127
	15 - 64	26 186	26 164	26 635	26 861	27 675	28 068	28 067	27 833	27 619
	65 +	4 420	4 500	4 576	4 676	4 776	4 953	5 122	5 275	5 495
Průměrný věk	38,7	39,0	39,1	39,3	39,2	39,3	39,4	39,5	39,7	39,9
Index stáří (65+ / 0-14 v %)	78,8	81,1	82,0	84,1	85,0	87,8	88,4	88,4	89,7	91,1
Ženy	38 153	38 131	38 444	38 550	39 067	39 462	39 753	39 954	40 203	40 317
v tom ve věku:	0 - 14	5 232	5 125	5 112	5 105	5 159	5 217	5 354	5 462	5 610
	15 - 64	25 884	25 946	26 234	26 286	26 644	26 810	26 834	26 782	26 611
	65 +	7 037	7 060	7 098	7 159	7 264	7 435	7 565	7 710	7 982
Průměrný věk	42,1	42,3	42,4	42,5	42,5	42,6	42,6	42,8	42,9	43,1
Index stáří (65+ / 0-14 v %)	134,5	137,8	138,8	140,2	140,8	142,5	141,3	141,2	142,3	144,7

Tabulka 8: Rozdělení obyvatel ORP Kolín do hlavních věkových skupin v závislosti na pohlaví v letech 2003 až 2012. Průměrný věk a index stáří mužů a žen. Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka správních obvodů ORP (2003-2012).

⁵Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj, časové řady věkového složení obyvatel Středočeského kraje.

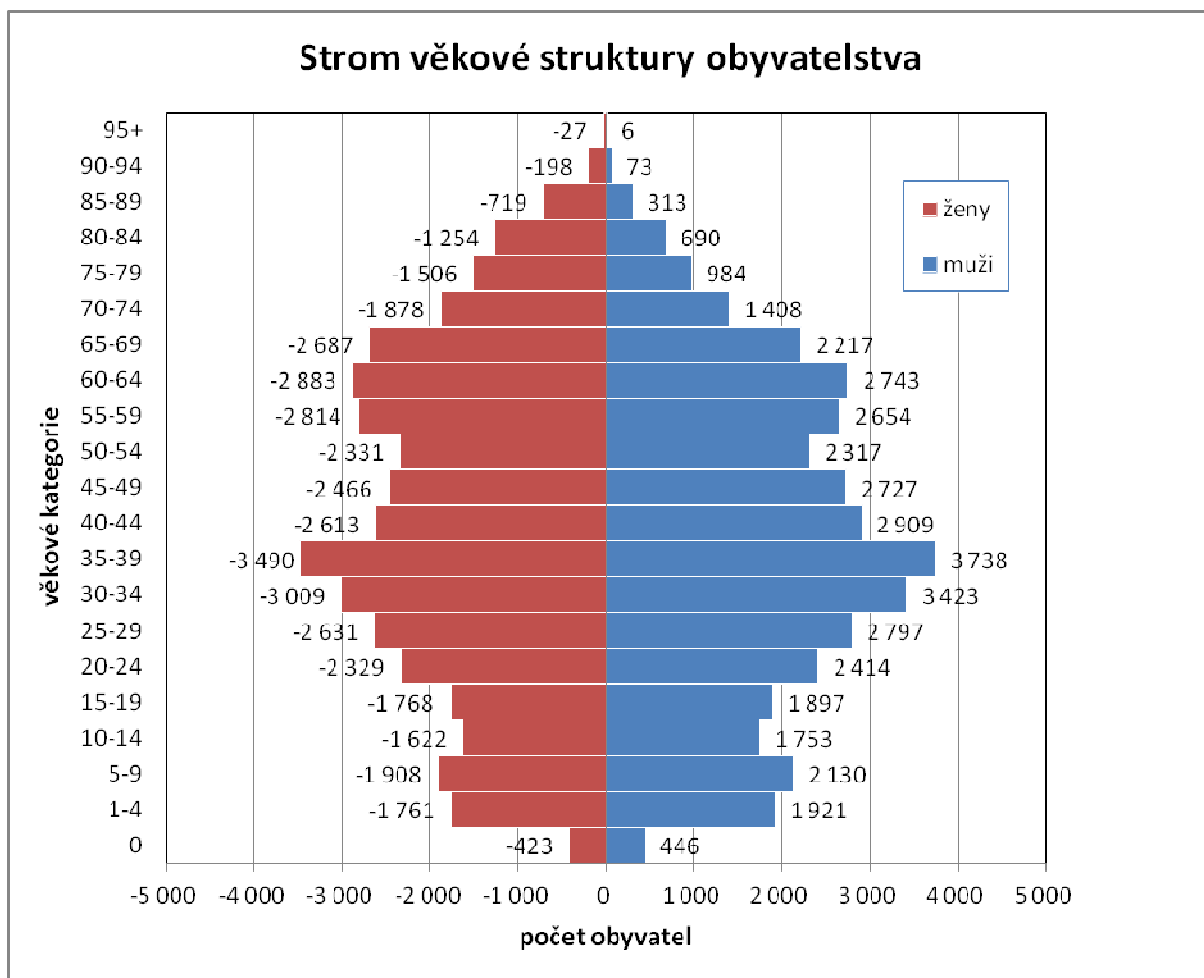
Jak je vidět z Grafu 10, v roce 2012 byla nejstarší věková skupina (65 a více let) zastoupena v populaci žen 21 %, zatímco v populaci mužů 14 %. Naopak nejmladší skupina (14 a méně let) tvořila u žen 14 % a u mužů 16 %.

Graf 10: Poměr zastoupení obyvatel SO ORP Kolín v hlavních věkových skupinách v závislosti na pohlaví v roce 2012. Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj.

Jak je patrné ze stromu věkové struktury obyvatelstva ORP Kolín za rok 2012 (Graf 11), až do věkové kategorie 50 až 54 let převládají ve všech pětiletých věkových kohortách muži nad ženami. U většiny kohort je rozdíl relativně malý, ale například v kategoriích 30-34 a 35-39 let je převaha mužů nad ženami relativně vysoká (o 414 respektive 248 více mužů než žen). Tento údaj je důležitý z hlediska toho, že tato věková skupina je v současné době klíčová pro vznik manželství a zakládání rodin. Klíčem k vysvětlení může být migrace, kdy ženy této věkové skupiny mají spíše tendenci region, ve kterém vyrostly, v tomto věku opustit. Zatímco muži stejné věkové kategorie v něm setrvávají nebo se do něj přestěhovávají, například proto, že zde mají více pracovních příležitostí než ženy.

Převaha žen se nejvýrazněji projevuje počínaje kohortou od 65 do 69 let a s přibývajícím věkem ještě více narůstá. Ve věkové kategorii osmdesátiletých a starších už je podíl žen v populaci přibližně dvojnásobný oproti podílu mužů.

Graf 11: Strom věkové struktury obyvatelstva ORP Kolín v roce 2012. Obyvatelstvo je rozděleno do pětiletých věkových intervalů, přičemž jsou zvláště znázorněny kategorie mužů (napravo) a žen (nalevo). Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj.

OBVYATELSTVO PODLE TYPU POBYTU, NÁRODNOSTI A STÁTNÍHO OBČANSTVÍ

Jak vyplynulo z definitivních výsledků Sčítání lidu z roku 2011, obyvatelstvo SO ORP Kolín je převážně tvořeno osobami, které se hlásí k české národnosti (55 348, tj. 70,2 %). Druhou nejpočetnější národnostní skupinou jsou Slováci (1 054, tj. 1,3 %) a třetí Ukrajinci (275, tj. 0,3 %). Je ale třeba vzít v potaz, že kategorie národnost je ve Sčítání lidu čistě fakultativní a že se více než čtvrtina účastníků Sčítání (téměř 26,9 %) rozhodla nevyplnit žádnou národnost. K důležitým zjištěním v této souvislosti patří, že k romské národnosti se z obyvatel území ORP přihlásilo pouze 19 osob (viz Tabulka 9).

Národnost	Obyvatelstvo celkem		v tom	
	abs.	%	muži	ženy
česká	55 348	70,2	26 675	28 673
moravská	90	0,1	58	32
slezská	6	0,0	5	1
slovenská	1 054	1,3	522	532

maďarská	77	0,1	38	39
německá	21	0,0	14	7
polská	97	0,1	61	36
romská	19	0,0	8	11
ruská	45	0,1	13	32
ukrajinská	275	0,3	139	136
vietnamská	166	0,2	106	60
neuveveno	21 035	26,7	10 887	10 148

Tabulka 9: Rozdělení obyvatelstva SO ORP Kolín podle deklarované národnosti. Zdroj: ČSÚ - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 k 26. 3. 2011.

V případě státního občanství mají údaje ze Sčítání objektivnější základ, zároveň je však nelze číst jako údaje o národnosti nebo etnicitě obyvatel. Nositeli českého občanství totiž mohou být mnozí obyvatelé, jejichž národnost či etnicita je jiná než česká, například vietnamská nebo právě romská. Jistou vypovídací hodnotu však pro nás údaj o tom, kolik obyvatel regionu se identifikuje s jinou než českou národností a kolik se jich neidentifikuje s žádnou národností, přesto má.

Státní občanství České republiky má 75 661 obyvatel SO ORP (tj. 96 %). Příslušníky české národnosti natolik, aby to uvedli i do dotazníku ke Sčítání lidu, se však cítí být pouze zmíněných 55 348 z nich. Druhé nejčastější je slovenské státní občanství, jehož nositeli je 916 obyvatel, tj. 1,2 %. Státními občany dalších zemí bylo 341, tj. 0,4 procenta účastníků sčítání, u 430 respondentů nebylo státní občanství zjištěno a 13 bylo v době sčítání bez státního občanství.

Druh pobytu	Obyvatelstvo celkem		v tom	
	absolutně	%	muži	ženy
	78 814	100,0	38 863	39 951
z toho:				
s trvalým pobytem	76 860	97,5	37 641	39 219
s dlouhodobým pobytem	1 510	1,9	944	566
narození v obci obvyklého bydliště	33 722	42,8	17 580	16 142
bydlící před rokem ve stejné obci	57 271	72,7	28 056	29 215
Státní občanství	Obyvatelstvo celkem		v tom	
	absolutně	%	muži	ženy
Česká republika	75 661	96,0	36 968	38 693
Slovenská republika	916	1,2	536	380
ostatní země EU	341	0,4	241	100
bez státního občanství	13	0,0	7	6

nezjištěno	430	0,5	260	170
-------------------	-----	-----	-----	-----

Tabulka 10: Rozdělení obyvatelstva SO ORP Kolín podle typu pobytu a státního občanství. Zdroj: ČSÚ - Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 k 26. 3. 2011.

ZAMĚŠTNANOST A NEZAMĚŠTNANOST

STRUKTURA ZAMĚŠTNANOSTI

Představu o struktuře zaměstnanosti v SO ORP Kolín nám dávají rovněž výsledky aktuálního sčítání obyvatel z roku 2011. Největší podíl ze zaměstnaných obyvatel tvoří zaměstnanci (35 140, tj. 79 %), druhé největší zastoupení mají osoby pracující na vlastní účet (4 320, tj. 12,3 %) a třetí ti, kteří sami sebe označili jako zaměstnavatele (1 157, tj. 3,3 %). Ostatní dvě skupiny, členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci mají zcela okrajové zastoupení. V porovnání s celorepublikovými výsledky mají v SO ORP Kolín zaměstnanci výrazně vyšší zastoupení (téměř o 9 procentních bodů), což je patrně dáno přítomností velkého zaměstnavatele (TPCA) na území SO ORP. Nicméně to samozřejmě znamená, že pokud by došlo z nějakého důvodu ke snižování počtu zaměstnanců v regionu, bude to mít na obyvatelstvo jako celek výraznější dopad než tam, kde je větší podíl podnikatelů a osob samostatně výdělečně činných.

Pohlaví, věk	Zaměstnaní celkem	z toho podle postavení v zaměstnání				
		zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	členové produkčních družstev	pomáhající rodinní příslušníci
Zaměstnaní celkem	35 140	27 740	1 157	4 320	23	151
v tom podle věkových skupin:						
15 - 24	2 815	2 244	9	196	1	12
25 - 34	9 069	7 538	149	948	5	18
35 - 44	9 487	7 452	346	1 316	8	37
45 - 54	7 852	6 155	354	1 028	2	42
55 - 59	3 719	2 966	141	427	6	21
60 - 64	1 506	1 053	98	235	1	11
65 a více	642	306	59	160	-	10
nezjištěno	50	26	1	10	-	-
z celku ženy podle věkových skupin:						
15 - 24	1 271	1 026	3	55	-	4
25 - 34	3 913	3 351	34	271	1	13
35 - 44	4 296	3 662	74	376	1	30
45 - 54	3 802	3 226	104	315	1	25
55 - 59	1 669	1 411	34	113	3	18
60 - 64	468	308	23	71	-	8
65 a více	232	122	14	41	-	6
nezjištěno	16	5	1	3	-	-

Tabulka 10a: Struktura zaměstnanosti v SO ORP Kolín k 26.3.2011. Zdroj: Definitivní výsledky sčítání obyvatel, domů a bytů 2011.

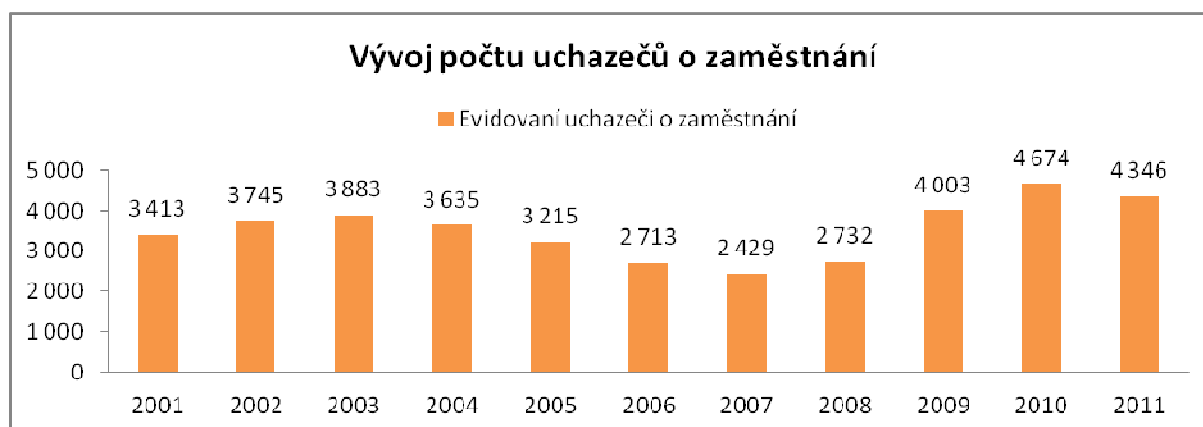
VÝVOJ NEZAMĚŠTNANOSTI

Nezaměstnanost v SO ORP Kolín činila v posledním roce, za který jsou k dispozici statistické údaje, tedy v roce 2011, celkem 11,2 % ekonomicky aktivních obyvatel. Celkem bylo úřady v rámci ORP evidováno 4 346 uchazečů o zaměstnání. Jaký byl vývoj nezaměstnanosti v období od roku 2001 do roku 2011, ukazuje následující tabulka:

NEZAMĚŠTNANOST (k 31. 12. dle MPSV)	SO ORP Kolín										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidování uchazeči o zaměstnání	3 413	3 745	3 883	3 635	3 215	2 713	2 429	2 732	4 003	4 674	4 346
z toho dosažitelní (%)	97,0	97,4	96,0	97,6	98,6	99,1	98,6
z toho občané se zdravotním postižením (%)	13,0	12,5	12,8	14,9	17,1	17,4	16,7	16,1	13,5	12,9	12,0
z toho absolventi (%)	12,2	10,8	8,1	7,2	5,7	6,0	6,7	5,9	2,4	1,1	3,7
z toho osoby s délkou evid. nad 12 měsíců (%)	34,8	34,1	36,8	35,7	36,2	26,9	23,2	15,5	18,4	27,2	33,4
Volná pracovní místa	376	272	336	396	483	746	908	523	164	155	247
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	9,1	13,8	11,6	9,2	6,7	3,6	2,7	5,2	24,4	30,2	17,6
Míra nezaměstnanosti (%) ¹⁾	8,94	9,81	10,18	9,53	8,18	6,93	6,11	6,99	10,34	12,13	11,23

Tabulka 10b: Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v SO ORP Kolín v letech 2001-2011. Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj. Některá data nejsou k dispozici.

Jak je patrné z Tabulky 10 i z Grafu 12, současná hodnota nezaměstnanosti je za uplynulých 11 let druhá nejvyšší. Vůbec nejvíce uchazečů o práci bylo v SO ORP Kolín zaznamenáno v roce 2010 (4 674, tj. 12,1 %). Nad úroveň deseti procent se nezaměstnanost dostala také v letech 2003 (10,2 %), a 2009 (10,3 %). V prvním případě to bylo ještě před zahájením výroby v TPCA, v tom druhém v období, kdy vrcholila ekonomická krize spojená s masovějším propouštěním zaměstnanců. V porovnání s průměrem celého Středočeského kraje, který v roce 2011 činil 5,1 %, je tedy podíl nezaměstnaných v SO ORP Kolín více než dvojnásobný.

Graf 12: Vývoj počtu nezaměstnaných v SO ORP Kolín v letech 2001 až 2011 (k 31.12). Zdroj: ČSÚ – Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj, časové řady.

Vůbec nejnižší počet evidovaných uchazečů o práci byl zaznamenán v roce 2007 (2 429), stejně jako nejmenší počet uchazečů na jedno pracovní místo (2,7). Počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo se v posledních třech letech pohybuje v dvouciferných číslech. Vůbec nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2010 (30,4),

kdy bylo zároveň vůbec nejméně volných pracovních míst (155). Z výše uvedeného vyplývá, že nezaměstnanost je v SO ORP Kolín relativně (to znamená v porovnání s průměrem ČR i s ostatními SO ORP ve Středočeském kraji) velkým problémem, který se navzdory přítomnosti velkého zaměstnavatele nedaří od propuknutí ekonomické krize příliš účinně řešit.

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH SO ORP

Poslední údaje o nezaměstnanosti v jednotlivých obcích SO ORP Kolín jsou k dispozici k 31. 12. 2011. Mezi jednotlivými obcemi je patrný výrazný rozdíl v úrovni nezaměstnanosti. Souhrnná míra nezaměstnanosti sice činila 11,2 %, avšak reálná nezaměstnanost se v jednotlivých obcích pohybovala od nejnižších hodnot, kterých dosáhly obce Lipeč (4 %), Tatce (6,3 %), či Ždánice (6,5 %), až po nejvyšší hodnoty, které byly zjištěny v obcích Libenice (25,6 %), Jestřabí Lhota (18,8 %) či Grunta (18,6 %). Míra nezaměstnanosti v samotném Kolíně byla čtyřicátá pátá nejvyšší z celkových 69 obcí SO ORP, když dosáhla 10,6 %, což je 0,6 procenta pod průměrem celé ORP.

Tento údaj však není jediný relevantní, důležité je také to, v kterých obcích se vyskytovalo nejvíce uchazečů o práci absolutně. V tomto pořadí byl samozřejmě na prvním místě Kolín (1720 uchazečů), na druhém místě Pečky (229) a na třetím Plaňany (138). Sto a více uchazečů však evidovaly další čtyři obce, jmenovitě Týnec nad Labem (126), Velký Osek (103), Cerhenice (100) a Červené Pečky (100).

V rámci celého SO ORP tvořili největší podíl z uchazečů o zaměstnání ti, kteří byli nezaměstnaní více než 12 měsíců, tedy dlouhodobě nezaměstnaní (1 450 z 4 346, tj. 33,4 %). Hned na druhém místě byli naopak osoby s délkou trvání méně než 3 měsíce, kterých bylo 1341, tj. 30,9 %. Mezi jednotlivými obcemi byly opět značné rozdíly. Více než dvě pětiny dlouhodobě nezaměstnaných (630, tj. 43,4 % z jejich celkového počtu) připadalo na samotné město Kolín. Z dalších obcí regionu se největší počet dlouhodobě nezaměstnaných vyskytoval v Plaňanech (55), v Týnci nad Labem (44) a v obci Nová Ves I. (31).

	Počet uchazečů o zaměstnání	z toho podle délky nezaměstnanosti					Počet uchazečů o zaměstnání - dosažitelní	Míra nezaměstnanosti (%)	Počet uchazečů na 1 volné místo
		do 3 měsíců	více než 3 měsíce až 6 měsíců	více než 6 měsíců až 9 měsíců	více než 9 měsíců až 12 měsíců	více než 12 měsíců			
SO ORP - Kolín	4 346	1 341	822	431	302	1 450	4 285	11,2	17,6
1. Libenice	33	9	4	3	4	13	33	25,6	x
2. Jestřabí Lhota	34	16	4	6	1	7	34	18,8	x
3. Grunta	8	3	1	-	1	3	8	18,6	x
4. Lošany	30	8	6	4	1	11	28	18,4	x
5. Vrbčany	27	10	6	3	1	7	27	18,1	x
6. Plaňany	138	37	31	7	8	55	136	17,5	x
7. Choťovice	14	7	1	4	-	2	14	16,9	7
8. Břežany I	24	7	5	3	3	6	24	16,8	x
9. Ohaře	20	8	1	2	3	6	20	16,4	x
10. Kořenice	44	13	11	7	3	10	44	16	x
11. Uhlířská Lhota	27	8	7	3	2	7	26	16	27
12. Církvice	10	3	1	1	-	5	10	15,9	x
13. Ratenice	34	8	10	1	1	14	34	15,9	x

14.	Kbel	15	9	1	2	-	3	15	15,6	x
15.	Volárna	35	12	6	3	3	11	35	15,5	35
16.	Křečhoř	31	8	9	5	-	9	31	15,4	31
17.	Nová Ves I	78	23	10	8	6	31	78	15,1	78
<hr/>										
45.	Kolín	1 720	453	331	181	125	630	1 697	10,6	21,5

Tabulka 11: Obce s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v SO ORP Kolín k 31. 12. 2011. V tabulce jsou zahrnuty obce s mírou nezaměstnanosti 15 procent a vyšší a pro srovnání celkové hodnoty za SO ORP a za město Kolín. Zdroj: ČSÚ – Veřejné databáze.

STRUKTURA NEZAMĚŠTNANOSTI

K dispozici jsou také údaje o zastoupení některých skupin více ohrožených nezaměstnaností v celkové skladbě uchazečů o zaměstnání za rok 2011 (k 31.12). Z celkových 4 346 nezaměstnaných, kteří byli k tomuto datu evidováni (míra nezaměstnanosti činila 11,2 %), bylo 2 127 žen (tj. téměř 49 %), čerství absolventi škol tvořili 3,7 % (162), ve věku 50 a více let bylo 25,1 % uchazečů (1 091) a třetinu uchazečů (33,4 %, tj. 1 450) tvořili lidé, kteří byli uchazeči o zaměstnání déle než 12 měsíců, a tudíž je můžeme označit jako dlouhodobě nezaměstnané.

SO ORP, Kraj	Uchazeči o zaměstnání celkem	z toho					Ekonomicky aktivní	Míra nezaměstnanosti (%)
		dosažitelní	ženy	absolventi škol	ve věku 50 a více let	déle než 12 měsíců		
Kolín	4 346	4 285	2 127	162	1 091	1 450	38 161	11,2
Středočeský kraj	50 594	49 558	25 606	2 746	13 046	16 925	584 628	8,5

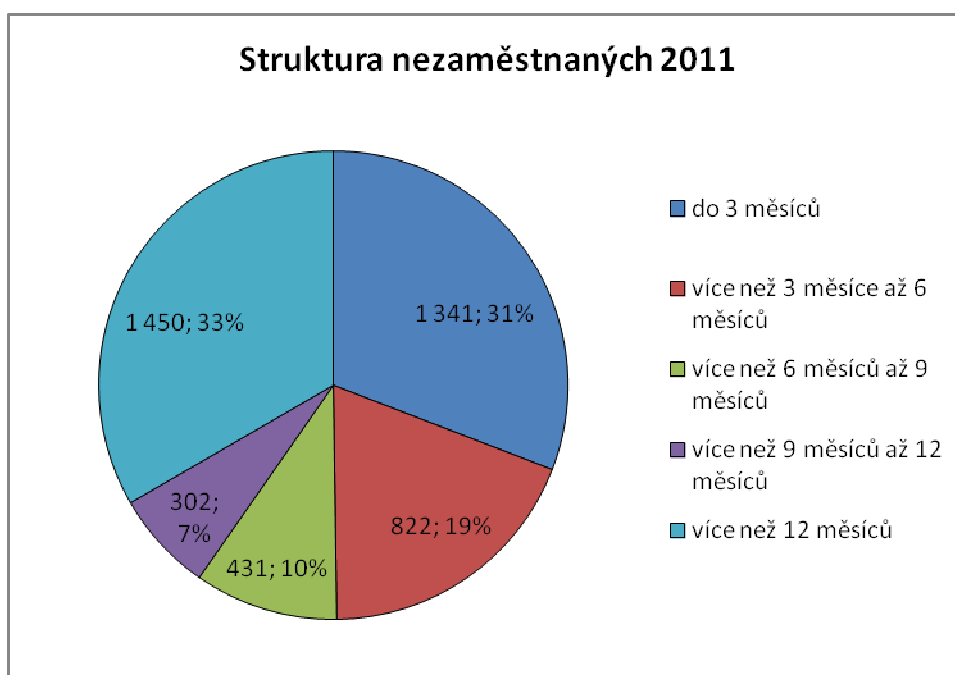
Tabulka 12a: Struktura nezaměstnaných podle kategorií rizikových skupin ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností v porovnání s údaji za celý Středočeský kraj k 31. 12. 2011. Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2012, Pramen: MPSV ČR

Porovnáme-li tyto údaje s údaji za celý Středočeský kraj, zjistíme, že z celkového počtu uchazečů o práci (50,6 tisíce) tvořily ženy 50,6 % (25,6 tisíc), absolventi škol 5,4 % (2,7 tisíce), osoby ve věku 50 let a starší 25,8 % (13 tisíc) a dlouhodobě (1 rok a déle) nezaměstnaní 33,5 % (16,9 tisíc). Z tohoto srovnání vyplývá, že v porovnání s celokrajským průměrem je na tom SO ORP Kolín ve všech sledovaných ukazatelích relativně o něco lépe, ačkoli rozdíl v podílu dlouhodobě nezaměstnaných je skutečně minimální (0,1 procentního bodu).

Co se týče vývoje struktury nezaměstnanosti z hlediska délky jejího trvání (Tabulka 12b), vidíme, že tendenci narůstat měla hlavně skupina dlouhodobě nezaměstnaných, tzn. 1 rok a déle (mezi roky 2009 a 2011 dokonce téměř na dvojnásobek, ze 736 na 1450). Ve všech ostatních skupinách došlo během těchto dvou let k viditelnému poklesu. Z toho lze usuzovat, že relativně velká skupina osob, která patří mezi ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností (např. kvůli nízkému vzdělání nebo kvalifikaci, nemožnosti či neschopnosti získat a udržet si zaměstnání), se do ní skutečně v posledních dvou letech propadla a bude pro ní těžké se vrátit zpět na pracovní trh. Více než dvě pětiny těchto nezaměstnaných přitom žijí přímo v městě Kolíně. Naopak počet těch, kteří hledají práci kratší dobu než rok a mají tudíž větší šanci ji skutečně nalézt, se již několikrát rok po sobě snižuje, což znamená, že nástroje sloužící k podpoře krátkodobě zaměstnaných při hledání uplatnění se jeví jako relativně účinné.

k 31.12.	Počet uchazečů o zaměstnání	z toho podle délky nezaměstnanosti					Počet uchazečů o zaměstnání - dosažitelní	Míra nezaměstnanosti (%)	Počet uchazečů na 1 volné místo
		do 3 měsíců	více než 3 měsíce až 6 měsíců	více než 6 měsíců až 9 měsíců	více než 9 měsíců až 12 měsíců	více než 12 měsíců			
2008	2 732	-	-	914	-	424	2 667	7,0	-
2009	4 003	1 353	996	534	384	736	3 947	10,3	24,4
2010	4 674	1 786	813	463	342	1 270	4 630	12,1	30,2
2011	4 346	1 341	822	431	302	1 450	4 285	11,2	17,6

Tabulka 12b: Vývoj struktury nezaměstnanosti v SO ORP Kolín podle délky trvání nezaměstnanosti. Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2012, Pramen: MPSV ČR

Graf 13: Podíl zastoupení jednotlivých kategorií nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti v SO ORP Kolín k 31.12.2011. Zdroj: ČSÚ - Veřejné databáze.

ŠKOLSKÁ A SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ V SO ORP KOLÍN

V Tabulce 13 jsou soustředěny údaje o tom, jak si stojí SO ORP Kolín z hlediska vybavenosti základními zařízeními v oblasti školství, zdravotnictví a sociálních služeb v porovnání s okolními správními obvody. Jak již bylo řečeno v první kapitole (viz Tabulka 1), SO ORP Kolín patří mezi všemi správními obvody, které jej obklopují, k těm větším, v některých parametrech ho převyšují pouze SO ORP Hradec Králové a Kutná Hora. Podobně je tomu, i co se týče vybavenosti zmíněnými zařízeními. Pouze SO ORP Kolín společně s SO ORP Kutná Hora a SO ORP Český Brod disponují všemi sledovanými typy zařízení včetně domova pro osoby se zdravotním postižením. Ten přitom není k dispozici ani v sousedním královéhradeckém SO ORP, který má výrazně větší počet obyvatel. Přitom SO ORP Kolín a SO ORP Český Brod jsou součástí jednoho okresu, což znamená, že mezi nimi funguje řada vazeb, ať už z minulosti nebo těch současných.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností	Školství			Zdravotnictví			Sociální služby poskytované ve vybraných zařízeních		
	mateřská škola	základní škola	střední škola	nemocnice	ordinace praktického lékaře		domovy pro seniory	domovy pro osoby se zdravotním postižením	domy s pečovatelskou službou
					pro dospělé	pro děti			
Kolín	45	33	17	1	41	25	3	1	14
Sousedící SO ORP									
Český Brod	14	8	3	2	4	4	1	1	1
Hradec Králové*	59	49	32	2	72	36	4	-	5
Kutná Hora	22	19	6	1	30	11	3	3	9
Nymburk	24	19	5	1	22	12	1	-	3
Poděbrady	17	14	8	1	16	5	2	-	8
Přelouč**	15	12	4	-	9	2	1	-	6
Říčany	38	23	5	1	22	14	4	-	1

Tabulka 13: Počet školských a zdravotnických zařízení a vybraných zařízení sociálních služeb v SO ORP Kolín v porovnání s počtem těchto zařízení v SO ORP, které s ním sousedí, k 31.12.2011.. Zdroj: ČSÚ – Krajské správy ČSÚ Středočeského, Ústeckého a Královéhradeckého kraje.

ZÁKLADNÍ ŠKOLSTVÍ

Údaje o počtu základních škol v SO ORP Kolín se v různých databázích ČSÚ mírně liší, což je však dáno odlišnou metodikou, konkrétně tím, zda je mezi základní školy započtena i ZUŠ v Kolíně. Lze tedy říct, že v SO ORP Kolín působí v současnosti 32 základních škol, včetně jedné základní školy speciální/praktické (ZŠ Kutnohorská, Kolín). I z neúplné Tabulky 16a je patrné, že počet škol se v uplynulých letech nezměnil, měnil se pouze počet tříd v nich a to směrem k jejich mírnému poklesu (z 331 v šk. r. 2007/08 na 329 v šk. r. 2009/10).⁶ Souvisí to s rovněž relativně mírným poklesem počtu žáků, který však zjevně nešel na úkor adekvátního snížení počtu tříd, ale spíše snížení počtu žáků ve stávajících třídách.

Základní školy se nevyskytují pouze v Kolíně, kde jich je aktuálně osm, ale také v dalších 21 obcích z celkových 69, které spadají do SO ORP Kolín. Znamená to, že ze všech obcí, které nemají vlastní ZŠ, a těch je většina, musejí děti za základním vzděláním dojíždět. Údaje o velikosti škol z hlediska počtu tříd a počtu žáků nejsou bohužel kompletní. V databázích ČSÚ jsou tyto informace označeny jako důvěrné, bylo tedy třeba vycházet pouze z toho, co osobě zveřejnily samotné školy na svých webových stránkách a na stránkách obcí, které je zřizují. Výsledky tohoto šetření jsou uvedeny v Tabulce 16b. Údaje o počtu škol a počtu tříd v jednotlivých obcích se většinou zjistit podařilo, informace o počtu žáků jsou již dosti nekompletní a údaje o počtu učitelských úvazků na školách jsou v rámci základních škol zcela nedostupné.

SO ORP Kolín, školní rok	Základní školy	Třídy v základních školách	Žáci v základních školách	Učitelé v základních školách (přepočtené stavy)
2009/10	32	329	6 094	
2008/09	32	327	6 141	
2007/08	32	331	6 298	
2006/07				
2005/06				

Tabulka 16a: Vývoj počtu základních škol a jejich kapacity v SO ORP Kolín. K dispozici jsou pouze údaje za školní roky 2007/08 až 2009/10. Zdroj: ČSÚ – Veřejné databáze.

SO ORP, obce	Základní školy	Třídy v základních školách	Žáci v základních školách	Učitelé v základních školách (přepočtené stavy)
SO ORP - Kolín	32	329	6 094	.
Bečváry	1	5	-	.
Býchory	2	-	-	.
Cerhenice	1	2	134	.
Červené Pečky	1	9	-	.

⁶ Novější údaje nejsou zatím ve veřejné databázi ČSÚ k dispozici.

Horní Kruty	1	2	21	.
Kolín	8	148	2 850	.
Kouřim	2	asi 20	asi 330	.
Krakovany	1	3	52	.
Nová Ves I	1	-	34	.
Ovčáry	1	1	-	.
Pečky	2	21	538	.
Plaňany	1	15	-	.
Radim	1	5	-	.
Starý Kolín	1	9	-	.
Tatce	1	2	-	.
Týnec nad Labem	1	14	291	.
Velim	1	10	230	.
Velký Osek	1	12	-	.
Veltruby	1	4	-	.
Zásmuky	1	14	Max. 480	.
Žehuň	1	3	-	.
Žiželice	1	8	-	.

Tabulka 16b: Základní školy v SO ORP Kolín – jejich počty v jednotlivých obcích a celkem, počty tříd, žáků a učitelů ve školním roce 2009/2010. Zdroj: ČSÚ – Veřejné databáze. S výjimkou celkových údajů za ORP a údajů za město Kolín je v kolonkách počtu tříd a počtu žáků v databázi ČSÚ uvedeno, že se jedná o důvěrnou informaci a není tudíž zveřejněna.

Z informací, které o sobě samy školy zveřejňují, je zřejmé, že tam, kde základní školy fungují, se je snaží jejich vedení spolu se zřizovateli všemi možnými způsoby udržet, a to navzdory tomu, že počet žáků ZŠ doposud klesal. To si vynutilo snižování počtu žáků ve třídách a v případě větších škol i snížení počtu tříd. Menší školy, které fungují jako malotřídky, udržují výuku i při malém počtu žáků a snaží se vyjít vstříc žákům dojíždějícím z okolních obcí (například přizpůsobováním začátku a konce výuky příjezdům a odjezdům autobusů).

Je tedy zřejmé, že přetrvávajícím problémem v případě ZŠ je spíše menší počet žáků v porovnání s kapacitou, na kterou jsou školy v SO ORP dimenzovány. Z nemnoha veřejně dostupných údajů lze usuzovat, že se obsazenost ZŠ v současnosti pohybuje přibližně mezi 75 a 90 % a pozvolna roste. Většina škol má v současnosti ještě možnost rozšiřovat svou kapacitu buď otevřením více paralelních tříd v rámci ročníku, nebo zvýšením počtu žáků ve třídách.

Základní školy Kolín	údaje za školní rok	Počet dětí					
		kapacita	počet dětí	obsazenost (%)	počet přihlášených	počet přijatých	počet nepřijatých
ZŠ, MŠ a PŠ Kolín IV., Kutnohorská 179		-	-	-	-	-	-
ZŠ Kolín II., Bezručova 980	2010/11	-	256	-	45	37	9 (odklad)

ZŠ Kolín II., Kmochova 943	2013/14	-	355	-	-	-	-
ZŠ Kolín III., Lipanská 420	2011/12	-	513	-	-	-	-
ZŠ Kolín III., Masarykova 412	2013/14	-	503	-	72	59	13 (odklad, přestěhování)
ZŠ Kolín IV., Prokopa Velikého 633	2012/13	-	565	-	90	76	14
ZŠ Kolín V., Mnichovická 62	2011/12	400	369	92 %	50	46	4
ZŠ Kolín V., Ovčárecká 374	2012/13	-	305	-	49	46	3
ZUŠ Fr. Kmocha, Kolín II., Sokolská 24		-	-	-	-	-	-

Tabulka 16c: Obsazenost jednotlivých školských zařízení v městě Kolín ve šk. roce 2013/14. V tabulce je uvedena rovněž ZUŠ Kolín, která je zvláštním typem základního stupně vzdělání.. Zdroj: webové prezentace a výroční zprávy jednotlivých škol. Některé údaje se nepodařilo získat.

PŘEDŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ

V SO ORP Kolín funguje podle údajů z veřejné databáze ČSÚ celkem 43 mateřských škol, jejichž celková kapacita ve šk. roce 2009/10 byla 2 447 dětí. Počet MŠ se za poslední tři roky nezměnil, rostl však počet tříd i počet žáků v nich (viz Tabulka 17a), což svědčí o trvale rostoucí poptávce po místech v předškolních zařízeních. Ani v případě MŠ nesdělují ČSÚ ve své veřejné databázi informace o tom, kolik tříd a kolik žáků jednotlivé MŠ mají. Bylo tudíž třeba provést vlastní průzkum veřejně dostupných zdrojů, zejména webových prezentací školek (viz Tabulky 17b a 17c). Z něj vyplynulo, že více než třetina těchto zařízení (celkem 16) je jednotřídních. Většina z nich sídlí v menších obcích a stejně je tomu i v případě dvoutřídních školek, kterých je celkem 10. Největší školky jsou situovány v městě Kolín a v ostatních městech a městysích SO ORP. Ačkoli údaje nejsou zcela kompletní, z těch, které se podařilo získat, je zřejmé, že kapacita předškolních zařízení v ORP je v současnosti naplněna. O přijetí či nepřijetí dětí rozhodují kritéria, která jsou v některých případech zveřejněna na webových stránkách MŠ. To znamená, že existují i neuspokojení zájemci o přijetí dětí do MŠ.⁷

SO ORP Kolín, školní rok	Mateřské školy	Třídy v mateřských školách	Děti zapsané v mateřských školách	Učitelky v mateřských školách (přečtené stavy)
2009/10	43	102	2 447	182,6
2008/09	43	97	2 337	172,1
2007/08	43	93	2 200	160,6
2006/07	-	-	-	-
2005/06	-	-	-	-

Tabulka 17a: Vývoj počtu mateřských škol a jejich kapacity v SO ORP Kolín. K dispozici jsou pouze údaje za školní roky 2007/08 až 2009/10. Zdroj: ČSÚ – Veřejné databáze.

⁷ O situaci v Kolíně a okolí v souvislosti se zápisy do MŠ na školní rok 2013/14 informoval článek na zpravodajském serveru 5plus2.cz ze dne 14.5.2013 (<http://www.5plus2.cz/7166/trilete-deti-maji-v-koline-minimalni-sanci-na-umistení-do-skolky>). V článku je uvedeno, že v letošním roce nebyla uspokojena více než čtvrtina přihlášených.

SO ORP, obce	Mateřské školy	Třídy v mateřských školách	Děti zapsané v mateřských školách (obsazenost v %)	Učitelky v mateřských školách (přečtené stavy)*
SO ORP - Kolín	43	107	2 447*	182,6
Bečváry	1	2	-	2,9
Býchory	1	1	-	1,9
Cerhenice	1	3	50 (100 %)	2,9
Červené Pečky	1	2	-	5
Dolní Chvatliny	1	1	-	1,7
Horní Kruty	1	1	25 (100 %)	2
Jestřábí Lhota	1	1	25 (100 %)	2
Kolín	11	42*	1 002*	77,8
Konárovice	1	1	-	3,4
Kouřim	1	4	100	4,8
Krakovany	1	2	50 (100 %)	2
Křečhoř	1	2	50 (100 %)	2
Nová Ves I	1	2	(100 %)	2,6
Ohaře	1	1	-	2
Ovčáry	1	1	-	2,3
Pečky	1	7	-	12
Plaňany	1	3	68	5
Radim	1	2	-	3,8
Radovesnice II	1	1	-	2
Ratboř	1	1	-	2
Ratenice	1	1	-	2
Starý Kolín	1	3	-	4
Svojšíce	1	1	-	2
Tatce	1	1	-	2
Třebovle	1	1	-	2
Tři Dvory	1	1	-	2
Týnec nad Labem	1	4	90	4,3

Velim	1	3	-	5
Velký Osek	1	4	90 (100 %)	6,7
Veltruby	1	2	50 (100 %)	3
Zásmuky	1	3	83 (100 %)	4,9
Žehuň	1	1	-	1,6
Žiželice	1	2	45	3

Tabulka 17b: Mateřské školy v SO ORP Kolín – jejich počty v jednotlivých obcích a celkem, počty tříd, žáků a učitelů ve školním roce 2013/2014. Zdroj: *ČSÚ – Veřejné databáze (za školní rok 2009/10), dále webové stránky jednotlivých obcí a MŠ (za školní rok 2013/14). S výjimkou celkových údajů za ORP a údajů za město Kolín je v kolonkách počtu tříd a počtu žáků v databázi ČSÚ uvedeno, že se jedná o důvěrnou informaci, a není tudíž zveřejněna. Některé informace se přesto podařilo zjistit z veřejně přístupných údajů na webových stránkách obcí a MŠ.

Mateřské školy	školní rok 2012/13					
	kapacita	počet dětí	obsazenost (%)	počet přihlášených	počet přijatých	počet nepřijatých
Dívčí katolická SŠ a MŠ, Kolín III., Legerova 28	30	30	100 %	-		-
MŠ Klubičko, s.r.o., Kolín IV, Želivského 805	1 třída	25		-		-
MŠ Sluníčko, Kolín – Sendražice, Školní 430	2 třídy	50	100 %	-		-
MŠ Kolín II., Bachmačská 710	4 třídy	93	100 %	-		-
MŠ Kolín II., Bezručova 801	4 třídy			-		-
MŠ Kolín II., Kmochova 335	2 třídy	45	100 %	-		-
MŠ Kolín II., Masarykova 891	8 tříd	218	100 %	-		-
MŠ Kolín IV., Jeronýmova 772	8 tříd	212	100 %	-		-
MŠ Kolín V., Chelčického 1299	4 třídy	85	100 %	-		-
MŠ Kolín V., T. Štítného 975	2 třídy	42	-	-	-	-
ZŠ a MŠ Kolín IV., Kutnohorská 179 – MŠ speciální	-	-	-	-	-	-

Tabulka 17c: Obsazenost jednotlivých předškolních zařízení v městě Kolín ve šk. roce 2013/14. Zdroj: webové prezentace jednotlivých obcí a předškolních zařízení v městě Kolín. Některé údaje se nepodařilo získat.

MATEŘSKÁ A RODINNÁ CENTRA, DĚTSKÉ KLUBY, MINIŠKOLKY

Informace o tom, jaká alternativní zařízení pro předškolní děti, která by mohla doplňovat sice existující, v současnosti však kapacitně nepostačující síť zařízení patřících do systému mateřských škol spolufinancovaných obcemi a Krajem, v SO ORP Kolín existují, nejsou v ucelené formě k dispozici. Průzkumem veřejně dostupných zdrojů a databází se však podařilo dohledat tato zařízení, která do uvedené kategorie alternativ v rámci sítě mateřských škol spadají. Jsou to:

Rodinné centrum Hvězdička, Kolín, dětský klub - <http://www.hvezdickakolin.cz/>

V současnosti nabízí hudební či jazykové kurzy pro děti, rodičovskou kavárnu, laktační poradnu. Hlídní dětí nebo dětský klub či skupina nejsou součástí činnosti centra.

Mateřské centrum Pramínek, Pečky - <http://www.mcpraminek.cz/>

Rovněž nabízí pouze společné aktivity pro rodiče s dětmi, případně zájmové kroužky, kurzy pro rodiče, organizuje kulturní akce a výlety. Ani zde není součástí hlídání dětí či dětský klub/skupina.

Miniškolka a mateřské centrum Krokodýl, Kolín - <http://www.krokodylkolin.cz>,

Nabízí mimo jiné miniškolku s kapacitou 10 dětí, o které se starají 2 učitelky. Cena školkovného se liší podle délky pobytu dítěte. Při celotýdenním režimu ráno-odpoledne, který nejvíce odpovídá klasické MŠ, je měsíční poplatek 5.500 Kč.

Rodinné centrum Knoflíček, Kouřim - <http://www.rcknoflicek.estranky.cz/>

Nabízí aktivity pro rodiče s dětmi a kroužky pro děti, jako je např. angličtina nebo aerobik. Nejedná se o instituci, která by poskytovala hlídání dětí nebo byla alternativou MŠ.

Soukromá česko-anglická školka Emilia, Kolín - <http://www.emilia.cz/>

Školka nabízí celodenní program pro děti, v tomto ohledu je tedy alternativou klasické MŠ. Program je veden v angličtině. Cena školného při celodenní docházce pět dní v týdnu činí za jedno dítě 9.300 korun, půldenní docházka 8.150 korun.

Dětský klub Pecka, Červené Pečky - <http://www.bapr.cz/>

Alter Ego – institut pro podporu vzdělanosti, MŠ Žirafí školka, Kolín

O těchto dvou zařízeních se nepodařilo zjistit nic konkrétního. Buď nemají webovou prezentaci, nebo je tato prezentace v současnosti nefunkční.

Z výše popsaných zjištění je zřejmé, že mateřská centra, miniškolky ani jiná podobná zařízení v SO ORP Kolín nenabízejí v současné době pro rodiče předškolních dětí reálnou alternativu za umístění dítěte do klasické mateřské školy. Je tomu tak z několika důvodů. Buď proto, že tato zařízení nevyvíjejí samostatný program pro děti, který by umožňoval rodičům souběžně vykonávat zaměstnání, nebo mají malou kapacitu, nebo jsou velmi finančně náročná – v porovnání s MŠ je v nich školkovné přibližně pěti až desetinásobně dražší. Tím pádem mohou sloužit jen velmi úzké skupině rodičů s vyššími příjmy.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Tabulka 18 obsahuje přehled všech zařízení sociálních služeb v SO ORP Kolín. V řádcích jsou vyjmenovány všechny kategorie sociálních služeb, u nichž se vedou statistiky o jejich počtu a umístění v jednotlivých regionech a obcích. Ve sloupcích jsou uvedeny ty obce SO ORP Kolín, v nichž se alespoň jedno takové zařízení nachází. Vidíme, že takových obcí je z celkových 69 v SO ORP pouze 7. Celkově se v SO ORP Kolín ke dni

31.12.2011 nacházelo 23 zařízení sociálních služeb. Nejvíce, celkem 15, jich bylo soustředěno v katastru města Kolín. Po dvou zařízeních se nacházelo v Bečvárech a Kouřimi. Nejčastějším typem zařízení byly sociální poradny, kterých bylo celkem 7, všechny však fungovaly v Kolíně. Druhým nejčastějším typem bylo chráněné bydlení (4) a po třech bylo domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem. Z tabulky je rovněž dobře patrné, které kategorie sociálních služeb se v SO ORP Kolín vůbec nevyskytují. Je to celkem 11 druhů služeb, mezi něž patří například azylové domy, domy na půl cesty, nebo nízkoprahová denní centra. Tedy zařízení, která se pomalu ale jistě stávají standardem nabídky sociálních služeb. Je samozřejmě možné brát v úvahu to, že některá z těchto zařízení se nalézají na území okolních SO ORP, přesto však by mohla případná analýza potřeby sociálních služeb ukázat, které z těchto služeb na území správního obvodu chybí, a bylo by možné uvažovat o jejich zřízení.

	SO ORP Kolín	Bečváry	Kolín	Kouřim	Plaňany	Pňov-Předhradí	Svojsice	Zásmuky
Celkem	23	2	15	2	1	1	1	1
Centra denních služeb	0	-	-	-	-	-	-	-
Denní stacionáře	1	-	1	-	-	-	-	-
Týdenní stacionáře	0	-	-	-	-	-	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1	1	-	-	-	-	-	-
Domovy pro seniory	3	-	1	1	-	1	-	-
Domovy se zvláštním režimem	3	-	-	1	-	-	1	1
Chráněné bydlení	4	1	2	-	1	-	-	-
Azylové domy	0	-	-	-	-	-	-	-
Domy na půl cesty	0	-	-	-	-	-	-	-
Zařízení pro krizovou pomoc	0	-	-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová denní centra	0	-	-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1	-	1	-	-	-	-	-
Noclehárny	0	-	-	-	-	-	-	-
Terapeutické komunity	0	-	-	-	-	-	-	-
Sociální poradny	7	-	7	-	-	-	-	-
Sociálně terapeutické dílny	0	-	-	-	-	-	-	-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2	-	2	-	-	-	-	-
Pracoviště ranné péče	0	-	-	-	-	-	-	-
Intervenční centra	1	-	1	-	-	-	-	-
Služby následné péče	0	-	-	-	-	-	-	-

Tabulka 18a: Počet zařízení poskytujících sociální služby v SO ORP Kolín celkem a v jednotlivých obcích k 31.12.2011.

V tabulce jsou pro větší přehlednost zahrnuty pouze obce, v nichž se některé zařízení sociálních služeb nachází. Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze.

DOMY S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU (DPS)

Důležitým ukazatelem toho, nakolik je v SO ORP zajištěna péče o starší či zdravotně hendikepované občany, je existence domů s pečovatelskou službou (DPS), jejichž provozovateli bývají obvykle obce. Ty větší přitom mohou disponovat vlastní pečovatelskou službou, ty menší mohou spolupracovat s poskytovatelem, který se pečovatelské službě věnuje. Z Tabulky 18b je patrné, že pokrytí území SO ORP domy s pečovatelskou službou nedoznalo v letech 2006 až 2010, za která existují data, žádných výraznějších změn jedním nebo druhým směrem. Dvěma DPS, které v uvedeném období zanikly, byly ty v Červených Pečkách a ve Velkém Oseku,

přičemž však ten první měl velmi malou kapacitu (pouze 2 byty). Naopak celkový počet bytů v DPS navzdory tomu za pět let vzrostl o 15, což bylo dáno rozšířením kapacity DPS v Kouřimi o 18 bytů počínaje rokem 2007 a v Pečkách o 6 bytů od roku 2009.

	2006		2007		2008		2009		2010	
	Počet DPS	Počet bytů v DPS	Počet DPS	Počet bytů v DPS	Počet DPS	Počet bytů v DPS	Počet DPS	Počet bytů v DPS	Počet DPS	Počet bytů v DPS
SO ORP Kolín	15	259	14	276	14	276	15	282	14	274
Červené Pečky	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Chotutice	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Kolín	8	150	8	150	8	150	8	150	8	150
Kouřim	1	3	1	21	1	21	1	21	1	21
Pečky	1	37	1	37	1	37	2	43	2	43
Radim	1	16	1	16	1	16	1	16	1	16
Velim	1	39	1	39	1	39	1	39	1	39
Velký Osek	1	7	1	8	1	8	1	8	-	-

Tabulka 18b: Počet domů s pečovatelskou službou a bytů v nich v SO ORP Kolín celkem a v jednotlivých obcích k 31.12. v letech 2006 až 2010. Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze.

OBLAST RODIN S DĚTMI

KLIENTI KURÁTORA PRO DĚTI A MLÁDEŽ

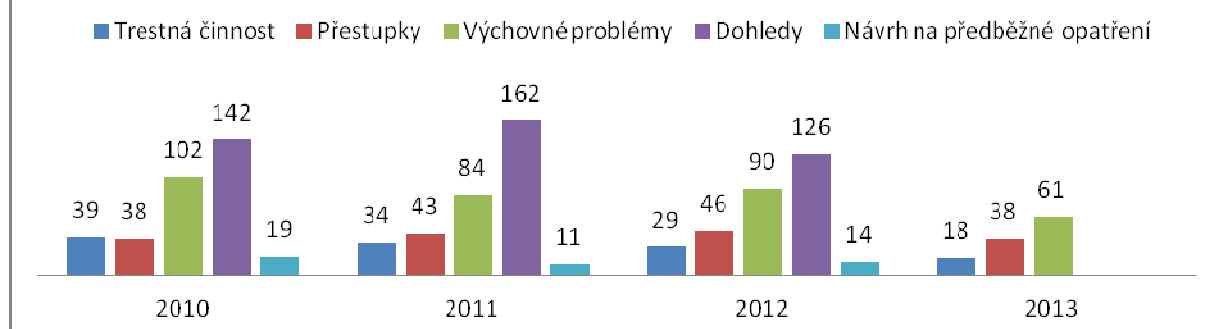
Počet klientů kurátora pro děti a mládež Odboru sociálních věcí a zdravotnictví (OSVZ) MěÚ ORP Kolín, jak je vidět v Tabulce 19, v letech 2010 až 2012 postupně klesal (z 229 na 209 a na 142). Nejčastějším typem klientů jsou úplné rodiny s oběma rodiči, podíl úplných a neúplných rodin se však postupně vyrovnává.

Klienti kurátora pro děti a mládež							
	Úplná rodina	Neúplná rodina	Nová rodina	Rodina s druhem (družkou)	Ostatní	Ústavní	Celkem
2010	126	63	18	20	0	2	229
2011	105	62	17	22	3	0	209
2012	64	47	14	9	2	6	142
2013	-	-	-	-	-	-	-

Tabulka 19: Vývoj počtu klientů kurátora pro děti a mládež v ORP Mn. Hradiště v letech 2010 až 2013 s rozlišením jednotlivých kategorií těchto klientů. Zdroj OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za rok 2013 nebyly k 31.7, k dispozici.

Nejčastější situací, kterou sociální kurátor pro děti a mládež se svými klienty řeší, jsou dohledy, které se týkaly téměř všech klientů. Na druhém místě jsou výchovné problémy a na třetím přestupky dětí a mladistvých. Z Grafu 14 je vidět, že u většiny problémů řešených kurátorem frekvence výskytu v průběhu let kolísá. Nedá se tedy jednoznačně říct, že by některé problémy ubývaly a jiné naopak narůstaly. Výjimkou jsou patrně nejzávažnější problémy, kdy již vstupují do hry i orgány činné v trestním řízení, a sice přestupky a trestné činy. Jejich relativně malý počet má v průběhu posledních let spíše klesající trend.

Problémy řešené kurátorem pro děti a mládež v letech 2009-2012

Graf 14: Problémy řešené kurátorem pro děti a mládež v ORP Kolín v letech 2010 až 2013 s rozlišením jednotlivých kategorií problémů. Zdroj OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za rok 2013 se vztahují k datu 31.7.2013, informace o počtu dohledů a návrhů na předběžné opatření nebyla k tomuto datu k dispozici.

Detailnější přehled o situaci si lze udělat z Tabulky 20, která rozlišuje klienty kurátora v jednotlivých letech nejen podle problémů, které s nimi bylo třeba řešit, ale také podle jejich pohlaví a příslušnosti ke skupině dětí či mladistvých. Vidíme zde například, že výchovné problémy jsou mnohem častěji problémem u mladistvých chlapců, podobně jako trestná činnost, která se týká téměř výhradně skupiny chlapců, ať už patřících do kategorie dětí či mladistvých. V případě dohledů a návrhů na předběžné opatření se nepodařilo rozlišení klientů podle pohlaví a věkové kategorie zjistit.

	Celkem	z toho		z toho	
		děti	z toho dívek	mladiství	z toho dívek
2010					
Trestná činnost	39	13	2	26	1
Přestupky	38	-	-	38	2
Výchovné problémy	102	67	18	35	13
Dohledy	142				
Návrh na předběžné opatření	19				
2011					
Trestná činnost	34	7	0	27	1
Přestupky	43	-	-	43	12
Výchovné problémy	84	52	25	32	12
Dohledy	162				
Návrh na předběžné opatření	11				
2012					
Trestná činnost	29	5	-	24	1
Přestupky	46	-	-	46	10
Výchovné problémy	90	42	12	48	19
Dohledy	126				

Návrh na předběžné opatření	14				
2013 (do 31. 7.)					
Trestná činnost	18	10	2	8	2
Přestupky	38	18	5	20	4
Výchovné problémy	61	31	8	30	6
Dohledy	-				
Návrh na předběžné opatření	-				

Tabulka 20: Problémy řešené kurátorem pro děti a mládež v ORP Kolín v letech 2010 až 2013 s rozlišením věkové skupiny (děti, mladiství) a pohlaví klientů. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za rok 2013 se vztahují k období prvních sedmi měsíců roku a nezahrnují všechny informace z důvodu jejich nedostupnosti v průběhu roku.

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Kolísavou tendencí měl také vývoj počtu dětí v SO ORP Kolín umístovaných každoročně do náhradní rodinné péče. K největšímu nárůstu došlo mezi roky 2010 a 2011, naopak v roce 2012 byl zaznamenán mírný pokles. Nejčastěji se jednalo o umístění do péče jiné příbuzné osoby než rodiče. Jedná se o nejobvyklejší typ náhradní rodinné péče v SO ORP. Nejvíce nových případů umístění dítěte se objevilo v roce 2010 (13) a v roce 2012 (5). Celkový počet dětí v pěstounské péči se do konce roku 2012 snížil z 29 na 22, a to z důvodu, že 7 dětí dosáhlo v předchozích dvou letech zletilosti.

Rok	Typ péče	Počet dětí k 1.1.	Počet umístěných dětí za sledovaný rok		Počet dětí k 31.12.		Zánik pěstounské péče, poručení nebo svěřeni dítěte do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče			
			Celkem	z toho zdravotně postižených	Celkem	z toho zdravotně postižených	z toho zrušená na návrh (podnět)		zletilostí dítěte	jinak
							pěstouna	OSPOD		
2010	Pěstounská péče	16	13		27	1		1	1	
	Poručení s osobní péčí poručníka	9	12		19	1			1	1
	Výchova jiné osoby než rodiče	67	16		69				4	10
2011	Pěstounská péče	27	2		19				6	4
	Poručení s osobní péčí poručníka	19	7		21	1			1	4
	Výchova jiné osoby než rodiče	69	6		65				5	5
2012	Pěstounská péče	19	5	0	22	0	0	1	1	0

	Poručenství s osobní péčí poručníka	21	1	0	19	1	0	0	3	0
	Výchova jiné osoby než rodiče	65	11	1	64	1	0	0	3	9
2013	Pěstounská péče									
	Poručenství s osobní péčí poručníka									
	Výchova jiné osoby než rodiče									

Tabulka 21: Vývoj počtu řešených případů náhradní rodinné péče v ORP Kolín v letech 2010 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za rok 2013 nebyly v době zpracování této analýzy k dispozici.

Počet případů žádostí o náhradní rodinnou péči se v rozmezí let 2010 až 2012 v SO ORP mírně narůstal, takže zatímco na začátku roku 2010 bylo takovýchto nevyřízených případů celkem 25, na konci roku 2012 jich bylo 28. Nejvíce nevyřízených žádostí se týkalo osvojení (mezi 18 a 19), počet tohoto typu žádostí, které se podařilo vyřídit, se ročně pohyboval mezi 5 až 6. Nejvíce vyřízených žádostí se vztahovalo na žadatele podle zákona 78 o rodině. (Více v Tabulce 22.)

Rok	Typ žádosti	Počet podaných žádostí o NRP			První kontakt s dítětem za sledovaný rok	Vztah k dítěti		
		nevyřízených k 1.1.	podaných za sledovaný rok	nevyřízených k 31.12.		prarodič	jiný příbuzný	cizí
2010	Žadatelé o osvojení	19	3	17	3	X	X	3
	Žadatelé o pěst. péči	1	4	3	0	1	1	0
	Žadatelé podle zákona 78 o rodině	1	7	0	0	5	3	0
	Žadatelé podle zákona 45 o rodině	4	12	0	0	10	2	0
2011	Žadatelé o osvojení	17	6	17	3	X	0	3
	Žadatelé o pěst. péči	3	6	5	1	2	0	2
	Žadatelé podle zákona 78 o rodině	0	5	0	0	2	3	0
	Žadatelé podle zákona 45 o rodině	0	6	0	0	6	0	0
2012	Žadatelé o osvojení	17	6	18	2	X	X	2
	Žadatelé o pěst. péči	5	3	6	2	0	0	2
	Žadatelé podle zákona 78 o rodině	0	0	0	0	0	0	0

	Žadatelé podle zákona 45 o rodině	0	4	4	0	0	0	0
2013	Žadatelé o osvojení	-	-	-	-	-	-	-
	Žadatelé o pěst. péči	-	-	-	-	-	-	-
	Žadatelé podle zákona 78 o rodině	-	-	-	-	-	-	-
	Žadatelé podle zákona 45 o rodině	-	-	-	-	-	-	-

Tabulka 22: Počet žadatelů o náhradní rodinnou péči a počet vyřízených žádostí v SO ORP Kolín v letech 2010 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za rok 2013 nebyly v době zpracování této analýzy k dispozici.

OBLAST OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

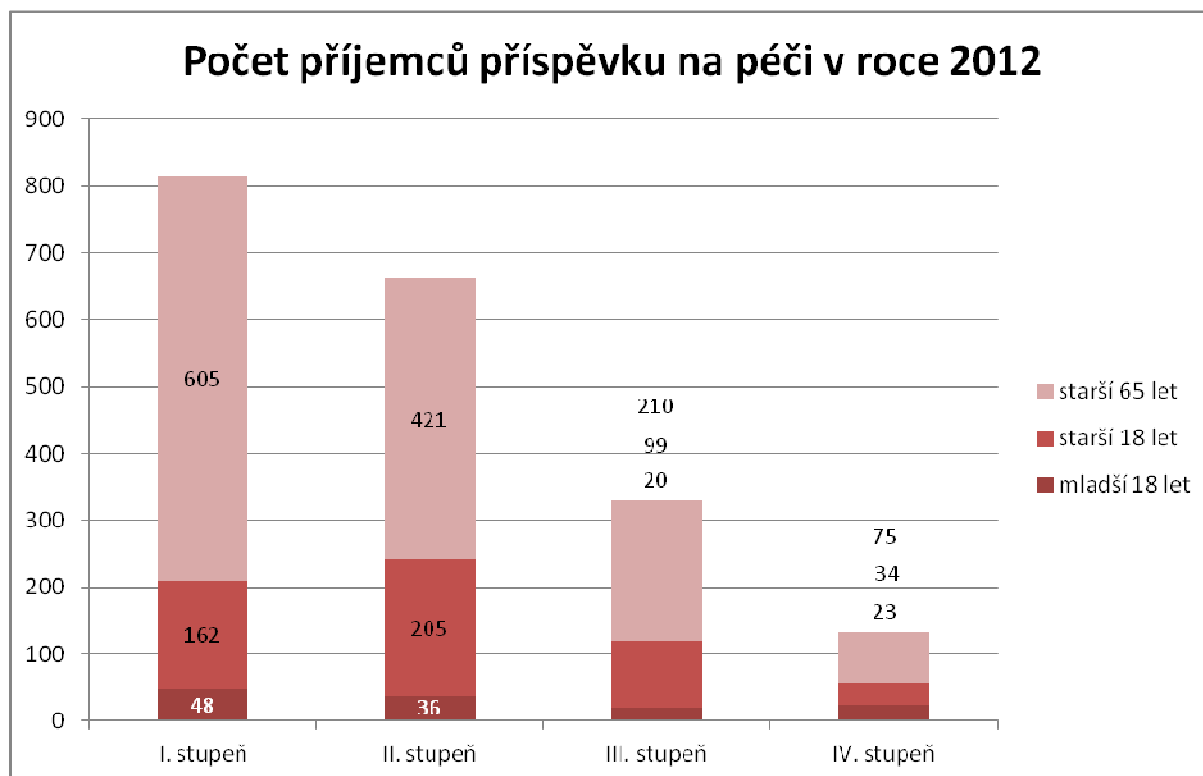
Z informací poskytnutých sociálním odborem úřadu ORP Kolín lze vyčíst pouze některé základní informace o situaci osob se zdravotním postižením ve spádovém území ORP. Tyto osoby jsou převážně identifikovány coby příjemci dávek a držitelé zvláštních oprávnění (průkazy TP, ZTP a ZTP/P).

PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

V případě příspěvku na péči jsou v SO ORP Kolín k dispozici pro účely analýzy pouze data za rok 2012. Z nich vyplývá, že celkově bylo příjemců této dávky 1 938, přičemž největší část z nich tvořily osoby starší 65 let (1 311, tj. necelých 68 %). Co se týče jednotlivých stupňů soběstačnosti, podle nichž se určuje výše příspěvku, nejvíce příjemců patřilo do prvního, to znamená nejlehčího stupně (815, tj. 42 %) a dále podíl příjemců klesal s rostoucím stupněm nesoběstačnosti. Nejméně bylo příjemců 4. stupně, a to 132 (tj. necelých 7 %).

2012	mladší 18 let	18 až 64 let	starší 65 let	celkem
I. stupeň	48	162	605	815
II. stupeň	36	205	421	662
III. stupeň	20	99	210	329
IV. stupeň	23	34	75	132
Celkem osob	127	500	1311	1938

Tabulka 23: Počet příjemců příspěvku na péči v SO ORP Kolín v roce 2012 podle stupně závislosti a podle věkových skupin příjemců. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín.

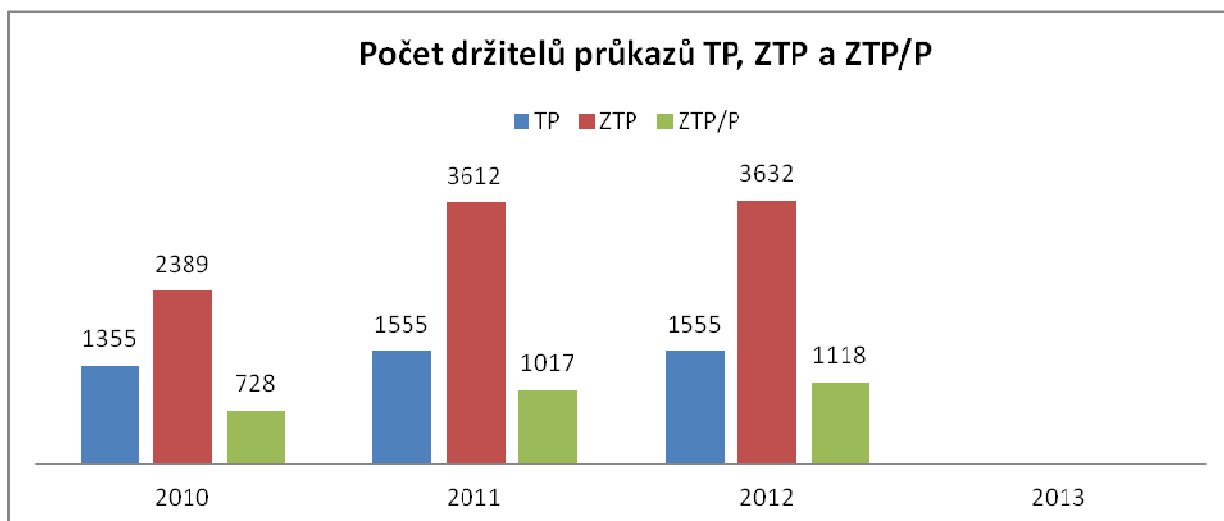
Graf 15: Počet příjemců příspěvku na péči v roce 2012 podle stupně závislosti a podle věkové kategorie příjemců. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín.

DRŽITELÉ PRŮKAZU TP, ZTP, ZTP/P

Počet držitelů průkazů TP, ZTP a ZTP/P mezi roky 2010 a 2011 výrazně vzrostl (ze 4 472 na 6 184, tj. o 38 %), v roce 2012 se však tento nárůst prakticky zastavil. Je to patrně dáno reformou celého systému a zavedením tzv. S-karet během roku 2012, což zpřehlednilo samotnou evidenci počtu osob využívajících tento typ průkazů. V současnosti je již projekt S-karet zastaven, ale je pravděpodobné, že ani za rok 2013 nebudou dostupné údaje srovnatelné s předchozími obdobími.

	2010		2011		2012	2013
	počet držitelů	z toho ve věku 1 - 18 let	počet držitelů	z toho ve věku 1 - 18 let	počet držitelů	počet držitelů
TP	1355	18	1555	17	1555	
ZTP	2389	26	3612	33	3632	
ZTP/P	728	99	1017	107	1118	
Celkem	4472	143	6184	157	6305	

Tabulka 24: Počet držitelů průkazů TP, ZTP a ZTP/P v letech 2010 až 2013 ve správním obvodu ORP Kolín. Z důvodu změny administrace průkazů nelze v letech 2012 a 2013 zjistit přesné údaje o jejich držitelích. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín.

Graf 16: Vývoj počtu držitelů průkazů TP, ZTP a ZTP/P v letech 2010 až 2013 ve správním obvodu ORP Kolín. Z důvodu změny administrace průkazů nelze v roce 2013 zjistit jejich přesný počet. Zdroj: Sociální odbor OSVZ MěÚ ORP Kolín.

OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

V této části analýzy se nemůžeme opřít, tak jako v předchozích kapitolách, o profesionálně shromažďované a zpracovávané statistické údaje převážně z dílny ČSÚ, ale pouze o údaje, které se podařilo získat dotazníkovým šetřením provedeným mezi zástupci místních samospráv obcí SO ORP Kolín. Problémem těchto dat není jen to, že ze své podstaty nevypovídají o faktickém stavu věcí, ale o tom, jaké znalosti o tomto stavu mají respondenti, kteří dotazníky vyplňovali. K možné subjektivní chybě, která takto mohla vzniknout, se navíc přidává také fakt, že dotazníky nepokrývají všechny obce SO ORP Kolín, ale pouze některé z nich. Z celkových 69 obcí patřících pod ORP Kolín jsou na základě dotazníků k dispozici informace o 11 z nich.

Z níže uvedené Tabulky 25 si tak lze udělat představu spíše o situaci v jednotlivých obcích, které dotazník odevzdaly, než o nějakém obecnějším stavu v rámci celého SO ORP Kolín. Z průzkumu mimo jiné vyplynulo, že nejobvyklejšími kategoriemi osob ohrožených sociálním vyloučením jsou v těchto obcích senioři se sníženou soběstačností, osoby s tělesným postižením a osoby s mentálním postižením. Početně silné skupiny, které jsou však soustředěny pouze do některých konkrétních obcí, tvoří také etnické menšiny a cizinci. Konkrétně se to týká Týnce nad Labem a Velkého Oseka.

	Býchory	Domanovice	Chotovice	Kouřim	Ovčáry	Polepy	Radim	Radovesnice I	Týnec nad Labem	Velký Osek	Vetruby
osoby s mentálním postižením		2	1		3			1			
osoby s tělesným postižením	1	3	0		8	1	2				1
osoby se zrakovým postižením		0	0		0		1				
osoby se sluchovým postižením		0	0		1						

osoby s kombinovaným postižením		0	0	1	0				5 (1 ležící)	
osoby s dlouhodobým duševním onemocněním		1	0		2			10		
osoby HIV+ a nemocní AIDS			0		0					
uživatelé drog			0		0			10	Zřejmě se zde několik uživatelů nachází	
senioři se sníženou soběstačností	1	5	5	350	0	1		80 PS + 20 rodiny	17	
osoby ohrožené prostitucí		3	0		0					
pachatelé trestné činnosti, osoby propuštěné ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy po dosažení zletilosti		3	0	Min. 1	0					
oběti násilí			0		0			1.5		
osoby bez přístřeší		0	0		0		0			
etnické menšiny		0	0		0		0	50	35 Romů (10 pracují v současné době na VPP)	2 rodiny (1 žije dlouhodobě z dávek, 2. pracuje)
Cizinci		2	1		2		0	33		
jiná cílová skupina, např. osoby ohrožené sociálním vyloučením	5			14	0	1 – 2 rodiny	0	33		

Tabulka 25: Počet osob ohrožených sociálním vyloučením ve vybraných obcích SO ORP Kolín v roce 2013. Údaje vycházejí z odhadů zástupců obecních samospráv. Z celkových 69 obcí SO ORP Kolín byly získány dotazníky o 11 z nich. Pokud je v tabulce uvedena nula, znamená to, že se v obci daná skupina nevyskytuje nebo o tom představitelé obce alespoň nemají povědomí. V případě, kdy je políčko proškrtnuté, znamená to, že se informaci v dané obci nepodařilo získat. Zdroj: Dotazníkové šetření mezi zástupci obcí v ORP Kolín.

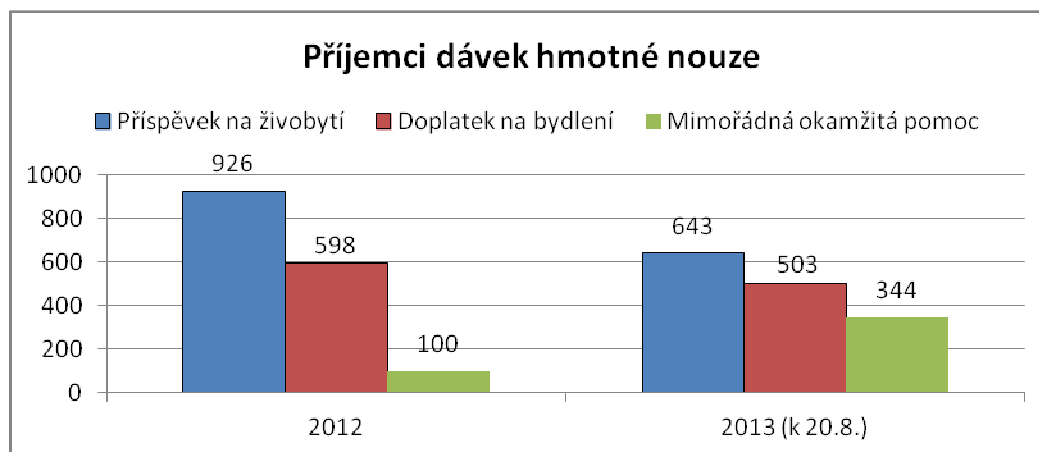
Co se týče sociálně vyloučených lokalit, podle interaktivní mapy těchto lokalit, kterou zpracovala společnost Gabal Analysis & Consulting na základě výzkumu provedeného v letech 2005 a 2006 a která se nachází na webu ESF na adrese http://www.esfcr.cz/mapa/int_CR.html, je jedinou identifikovanou sociálně vyloučenou romskou lokalitou nebo lokalitou ohroženou sociálním vyloučením v rámci SO ORP Kolín blok šesti bytových domů v obecním vlastnictví nacházející se přímo ve městě Kolíně. V rámci Kolína se mají nacházet ještě další menší lokality podobného charakteru, které nejsou blíže specifikovány. Tuto mapu je však již možné považovat z části za zastaralou a lze předpokládat, že v posledních letech vznikly v rámci SO ORP další podobné lokality.

PŘÍJEMCI DÁVEK HMOTNÉ NOUZE

Za osoby ohrožené sociálním vyloučením je možné považovat také příjemce dávek hmotné nouze. Z následující tabulky lze vzhledem k neúplnosti informací pouze předpokládat, že celkový počet případů bude v roce 2013 v případě příspěvku na živobytí přibližně stejný, jako byl v roce 2012, zatímco v případě doplatku na bydlení lze očekávat nárůst přibližně o 15 procent. Největší nárůst byl však zaznamenán v případě mimořádné okamžité pomoci, kde se počet vyplacených dávek zvýšil za prvních osm měsíců letošního roku oproti celému roku 2012 ze 100 na 344. Mohlo to být způsobeno ničivými červnovými povodněmi, které zasáhly i Kolínsko, a kvůli nimž se řada lidí ocitla přinejmenším krátkodobě v tíživé finanční situaci, kterou bylo možné řešit právě pomocí jednorázové dávky okamžité pomoci.

Rok	Příspěvek na živobytí				Doplatek na bydlení			Mimořádná okamžitá pomoc
	Počet případů	z toho			Počet případů	z toho		Počet případů
		rodiny	jednotlivci	ostatní		rodiny	jednotlivci	
2012	926	556	370		643	386	257	100
2013 (k 20.8.)	598	358	240		503	301	202	344

Tabulka 26: Počet příjemců dávek hmotné nouze v letech 2012 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín.

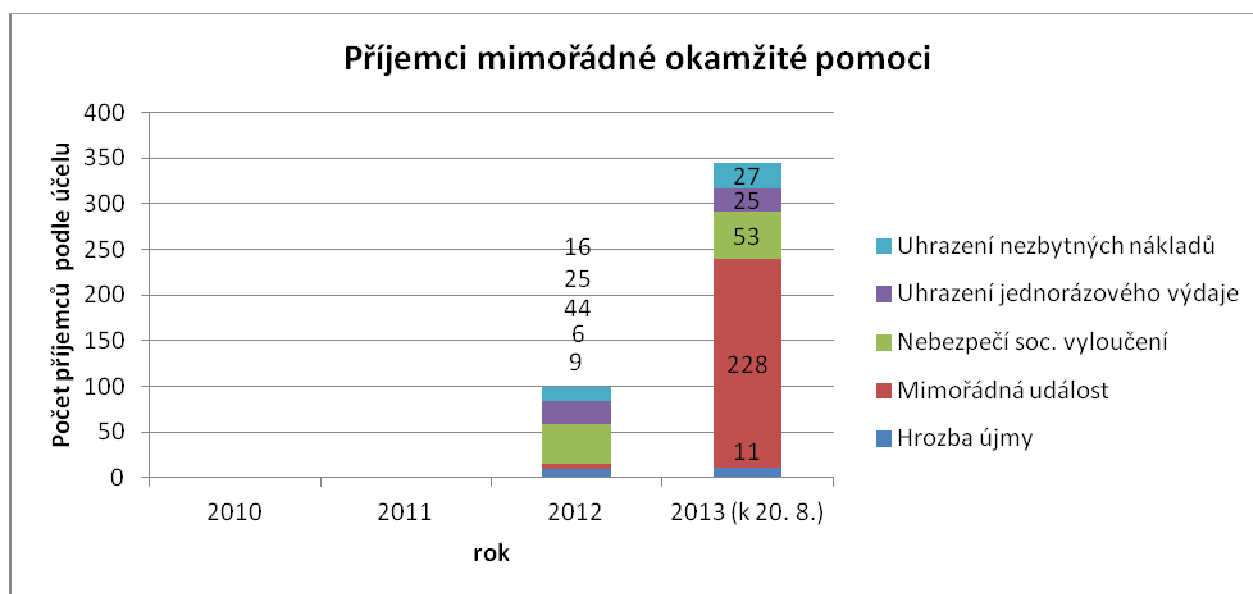
Graf 17: Vývoj počtu příjemců dávek hmotné nouze v letech 2012 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín.

PŘÍJEMCI MIMOŘÁDNÉ OKAMŽITÉ POMOCI

O tom, že výše zmíněný předpoklad je nejspíš správný, svědčí rovněž struktura důvodů pro výplatu dávky mimořádné okamžité pomoci (Tabulka 27). Jednoznačně v ní jako nejčastější důvod v roce 2013 dominuje mimořádná událost (228 případů), tedy nejspíše právě situace způsobená živelní pohromou. Druhým nejčastějším případem, jehož frekvence oproti roku 2012 zatím příliš nevzrostla, byla hrozba sociálního vyloučení (53 případů, v roce 2012 to bylo 44 případů). Lze však předpokládat, že až budou údaje za rok 2013 kompletní, bude možné pozorovat větší nárůsty, a to patrně ve všech sledovaných kategoriích.

	2010	2011	2012	2013 (k 20. 8.)
Hrozba újmy			9	11
Mimořádná událost			6	228
Nebezpečí soc. vyloučení			44	53
Uhrazení jednorázového výdaje			25	25
Uhrazení nezbytných nákladů			16	27

Tabulka 27: Počet příjemců mimořádné okamžité pomoci v letech 2010 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za roky 2010 a 2011 nejsou k dispozici, údaje za rok 2013 jsou vztaženy ke 20. 8. 2013.

Graf 18: Vývoj počtu příjemců mimořádné okamžité pomoci v letech 2010 až 2013. Zdroj: OSVZ MěÚ ORP Kolín. Údaje za roky 2010 a 2011 nejsou k dispozici, údaje za rok 2013 jsou vztaženy ke 20. 8. 2013.

BYDLENÍ

SO ORP Kolín se vyznačuje poměrně velkým počtem sídelních jednotek (69), z nichž však naprostou většinu tvoří obce s počtem obyvatel v rozpětí od 200 do 499 (26). Sídel, které mají charakter měst, je v obvodu pouze několik a pouze jedno z nich je v kategorii 20 až 50 tisíc obyvatel (Kolín – viz Tabulka 2). Lze tedy říci, že v SO ORP Kolín převládá venkovský typ osídlení. Tomu odpovídá také charakter bydlení, který je dán převahou rodinných domů (23 507) nad domy bytovými (13 296), to znamená přibližně v poměru 2 ku 1 (viz Tabulka 31a). Vezmeme-li v úvahu to, že zhruba šestina domů není v současnosti trvale obydlena, změní se tento poměr na hodnotu 3 ku 2, přesto je však dominance rodinných domů jasná. Téměř polovina trvale obývaných domů je ve vlastnictví jejich obyvatel (15 425, tj. 49,8 %), k čemuž lze připočítat ještě byty v osobním vlastnictví (5 346, tj. 17,2 %), abychom zjistili, že soukromé vlastnictví je převládajícím typem právní formy užívání domu či bytu.

Charakter nájemního bydlení má celkem 5 124 bytů v SO ORP Kolín, což znamená 16,5 % z celkového počtu obývaných bytů. Největší část trvale obývaných bytů je obývána dvěma osobami (9 316, tj. 30 %), téměř stejný podíl však mají také byty obývané pouze jednou osobou, tedy jednočlenné domácnosti (8 899, tj. 28,7 %). U těch lze předpokládat, že je obývají především příslušníci starších generací, v menší míře pak také mladí lidé (tzv. „singles“). Naopak 5 osob obývá jeden byt v 1 461 případech a 6 a více osob tvoří nájemníky 841 bytů. Většina trvale obývaných bytů v SO ORP má standardní kvalitu, tzn., že jsou vybavené ústředním topením a

plnohodnotným příslušenstvím (26 567, tj. 85,7 %). Bytů se sníženou kvalitou je celkem 1 830, tzn. necelých 6 procent celkového bytového fondu.

Kolín - SO ORP				
Počet bytů	byty celkem - druh domu	celkem		37 179
		z toho	rodinné domy	23 507
			bytové domy	13 296
	obydlené byty - druh domu	celkem		30 997
		z toho	rodinné domy	18 494
			bytové domy	12 230
	obydlené byty - počet bydlících osob	celkem		30 997
		z toho	1	8 899
			2	9 316
			3	5 552
			4	4 928
			5	1 461
			6 a více	841
	obydlené byty - právní důvod užívání	celkem		30 997
		z toho	ve vlastním domě	15 425
			v osobním vlastnictví	5 346
			jiné bezplatné užívání bytu	1 275
			nájemní	5 124
			družstevní	1 283
jiný důvod užívání bytu			287	
obydlené byty - typ	celkem		30 997	
	z toho	standardní byty	28 416	
		z toho s ústředním topením a úplným příslušenstvím	26 567	
		byty se sníženou kvalitou	1 830	

Tabulka 31a: Počet bytů v SO ORP Kolín a jejich rozdělení do podkategorií podle typu domu, obydlenosti, počtu bydlících osob, právního důvodu užívání a typu bytu. Zdroj: ČSÚ – Definitivní výsledky sčítání lidu, domů a bytů k 26.3.2011.

	počet bytů v obecním vlastnictví	z toho		žádosti o obecní byt	z toho	
		pro sociální účely	bezbariérových bytů		žádosti o bezbariérový byt	žádosti o sociální byt
Býchory	0	0				
Domanovice	1	0				
Choťovice	0	0				
Kouřim	87	12	2			
Ovčáry	0	0				
Polepy	0	0				
Radim	76	0	2			
Radovesnice I	1	0	0	1		
Týnec nad Labem	34	0	4	20	1	
Velký Osek	40	1				12
Veltruby	6	0	0			

Tabulka 31b: Počet obecních bytů v obcích SO ORP Kolín v roce 2013. Údaje vycházejí z informací zástupců obecních samospráv a jsou tudíž neúplné. V případě nekompletních údajů není zřejmé, zda se tato kategorie osob v obci nevyskytuje, nebo zda o ní zástupci obce pouze nemají informace. Zdroj: Zdroj: CpKP - dotazníkové šetření mezi zástupci obcí v SO ORP Kolín.

Při hledání odpovědi na otázku, jak je to s byty v obecním vlastnictví, vycházíme opět z výsledků dotazníkového šetření mezi zástupci obcí. Přesné informace o počtu obecních bytů v jednotlivých obcích SO ORP nejsou uvedeny ve veřejně dostupných zdrojích a neobjevují se ani v územně-analytických podkladech ORP Kolín, které jinak přistupují k problematice bydlení poměrně detailně.⁸ Bylo by tedy užitečné pokusit se výsledky dotazníkového šetření doplnit i o údaje z těch obcí, které se jej dosud z jakéhokoli důvodu neúčastnily.

Z informací, které se shromáždit podařilo, vyplývá, že obecní byty jsou de facto výsadou pouze větších obcí (Kouřim, Velký Osek, Týnec nad Labem) a že i tam, kde tyto byty k dispozici jsou, je jich pouze zlomek vyčleněn pro účely sociálního bydlení a/nebo upraven jako bezbariérový pro potřeby bydlení hendikepovaných občanů. Toto zjištění potvrzuje obecně známou skutečnost, že kategorie sociálního bydlení je u nás v posledních letech, obzvláště poté co obce podstatnou část svého dřívějšího bytového fondu privatizovaly, spíše na ústupu. V lokalitách, kde jsou ještě horší sociální podmínky než v SO ORP Kolín, je tato skutečnost součástí celého komplexu problémů, mezi něž patří například existence komerčních ubytoven, které právě neexistující sociální bydlení supluje.

⁸ Viz http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/199/64textova_cast.pdf.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ ANALÝZY

- Kolem roku 2004 došlo ke zvratu v dlouhodobém trendu úbytku obyvatel v SO ORP Kolín a od té doby dochází rok od roku k postupnému nárůstu, a to převážně z důvodu relativně silného migračního přírůstu. Největší celkový nárůst obyvatelstva nastal mezi roky 2006 a 2007, a to o 1 489. Od roku 2008 dosahuje kladných hodnot už i přírůstek přirozený, což znamená, že se v SO ORP každoročně více nových obyvatel rodí, než kolik jich umírá.
- Nárůst obyvatelstva se projevil i na úrovni jednotlivých obcí. Mezi roky 2002 a 2011 se z celkových 69 obcí jedna přesunula z velikostní kategorie do 200 obyvatel do kategorie 200 až 499 obyvatel. Tato velikostní kategorie, která je v rámci SO ORP nejpočetnější, se v uplynulých letech rovněž zmenšila ve prospěch kategorie o stupeň vyšší – 500 až 999 obyvatel. Nejvíce, o dvě obce, však narostla kategorie 1000 až 4 999 obyvatel. Jednalo se o obce Doubravčice a Horní Kruty.
- Nárůst počtu obyvatel je patrný nejen v rámci celého SO ORP Kolín, ale také rozdělíme-li si jej na dvě části, město Kolín a ostatní obce. V obou případech je vidět zřetelný nárůst, početně výraznější byl však v případě ostatních obcí ORP – ze 44 392 v roce 2002 na 48 800 v roce 2012. Vyjádřeno v procentech se jedná o navýšení o téměř 10 procent, zatímco v případě města Kolína se populace rozrostla jen o něco více než 4 procenta. Celkově se tak zvýšil podíl obyvatelstva okolních spádových obcí na celkovém počtu obyvatel SO ORP z 58,8 % na 61,1 %. Podíl obyvatel Kolína úměrně tomu klesl.
- Přirozený přírůstek obyvatelstva se pohyboval v záporných číslech až do roku 2007. Od roku 2008 však došlo k překročení nulové hranice a od té doby se tento ukazatel pohybuje v řádu desítek v kladných hodnotách. Naposledy v roce 2012 činil 24, což znamená, že se o 24 více osob narodilo, než zemřelo. Naproti tomu migrační přírůstek vykazoval kladné hodnoty po celé sledované období, nejméně to bylo v roce 2002 (o 11 více přistěhovalých než vystěhovalých) a nejvíce v roce 2007 (1 510).
- Rozdělíme-li SO ORP Kolín na město Kolín a na ostatní obce, zjistíme, že v rámci ostatních obcí se objevil záporný přirozený přírůstek i v letech 2009 a 2010, zatímco v rámci města Kolín se naopak kladný přirozený přírůstek vyskytl již v roce 2006. Na druhou stranu, migrační přírůstek byl po celou dobu ve výrazně kladných číslech v ostatních spádových obcích, zatímco v rámci Kolína byl naopak většinou (s výjimkou let 2005, 2007 a 2008) záporný, nebo jen mírně kladný.
- V průběhu sledovaného období se počet nově uzavřených sňatků a počet rozvodů příliš neměnil a ani poměr mezi nimi nezaznamenal příliš dramatický vývoj. V roce 2001 připadal 1 rozvod na 1,61 sňatků, zatímco v roce 2012 to bylo na 1,59 sňatků. K jedinému většímu výkyvu došlo v roce 2007, kdy stoupl počet sňatků na 457, což znamenalo, že na jeden rozvod připadlo 1,95 sňatku. V roce 2012 připadalo na 100 uzavřených sňatků 62,5 rozvodů, zatímco v roce 2003 to bylo 66,3 rozvodů. Viz Tabulka 6c. Zároveň s tím však rostl podíl dětí narozených mimo manželství – z 21,1 % v roce 2003 na 39,2 % v roce 2012.
- V době, kdy se nejvíce projevovala ekonomická krize (mezi roky 2008 a 2009) rostl v SO ORP počet uměle přerušovaných těhotenství. Zatímco v roce 2007 jich bylo 161 za rok, v letech 2008 a 2009 jejich počet narostl nejprve na 184 a potom na 191. Naopak počet samovolných potratů ve stejném období nerostl. Viz Tabulka 6d.
- V letech 2003 až 2012 se zvýšil průměrný věk obyvatel SO ORP Kolín ze 40,4 roku na 41,5 let. Zároveň s tím vzrostlo zastoupení nejvyšší věkové skupiny 65 a více let z 15,4 % na 17,5 %. Pozitivním trendem je to, že rovněž podíl skupiny mladších 15 let se zvýšil. A sice ze 14,6 % na 14,9 %. Populace SO ORP tak na jednu stranu stárne, současně s tím se ale rodí o něco silnější populační ročníky. Na vývoj průměrného věku to však příliš vliv nemá. Zatímco v roce 2003 byl 40,4 roku, v roce 2012 to bylo 41,5 roku.
- Věková kategorie 65 a více let je výrazně více zastoupena v populaci žen než v populaci mužů. U žen tvoří 18,4 %, zatímco u mužů pouze 12,2 %. V roce 2012 byl průměrný věk mužů 39,9 roku, zatímco průměrný věk žen 43,1 let. Index stáří u žen činil 144,7, což znamená, že na 100 čtrnáctiletých a mladších připadalo 144,7 žen ve věku 65 a více let. U mužů byl naopak index stáří menší než 100, konkrétně činil 91,1.

- Kromě české národnosti, která byla mezi obyvateli SO ORP Kolín tou nejčastěji deklarovanou (70,2 %), byla další nejpočetnější kategorií národnost slovenská (1,3 %). Více než čtvrtina obyvatel (26,7) se nepřihlásila k žádné národnosti (viz Tabulka 9). Celkem 96 % obyvatel SO ORP má české státní občanství, právo na trvalý pobyt na území ČR má 97,5 % obyvatel SO ORP Kolín. Celkem 42,8 % obyvatel žije v SO ORP Kolín žije od narození ve stejné obci, a dále 72,7 % žije ve stejné obci jako před rokem. Viz Tabulka 9.
- Největší část pracujících osob v SO ORP Kolín tvořili v roce 2011 zaměstnanci, konkrétně 79 %, což je o 9 procentních bodů více než je celorepublikový průměr. Důvodem je patrně existence velkého zaměstnavatele ve spádovém území, konkrétně kolínské továrny TPCA. Více v Tabulce 10a.
- Celková míra nezaměstnanosti v SO ORP byla v roce 2011 relativně vysoká, činila 11,2 %. Jednalo se o druhou nejvyšší hodnotu za celé sledované období do roku 2001, přičemž vůbec nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána o rok dříve, v roce 2010 (12,1 %). Současný stav tudíž nelze považovat za nijak uspokojivý a lze se naopak obávat dalšího růstu nezaměstnanosti v případě, že by například došlo k poklesu automobilové výroby v regionu. Viz Tabulka 10b.
- Mezi jednotlivými obcemi spadajícími pod ORP Kolín jsou však v míře nezaměstnanosti velké rozdíly. V některých obcích dosahuje míra nezaměstnanosti téměř 20 procent (Jestřabí Lhota, Grunta atd.), nebo i přes 25 procent (Libenice). Absolutně nejvyšší počet žadatelů o práci však mělo město Kolín (1 720) a dále Pečky (229) a Plaňany (138). Za znepokojivé je rovněž možné označit to, že největší podíl z nezaměstnaných v současnosti tvoří ti, kteří jsou bez práce 12 měsíců a déle (33,4 %). Více než dvě pětiny z celkového počtu dlouhodobě nezaměstnaných v SO ORP bylo evidováno v městě Kolín (630 z 1 450). Více v Tabulce 11.
- V porovnání s průměrem za celý Středočeský kraj je v SO ORP Kolín mezi uchazeči o zaměstnání lehce podprůměrné zastoupení žen (49 % oproti 50,6 % v rámci Kraje), čerstvých absolventů škol (3,7 % oproti 5,4 %), osob ve věku 50 let a starších (25,1 % oproti 25,8 % v rámci Kraje) i dlouhodobě nezaměstnaných (33,4 % oproti 33,5 %). V některých případech jsou však rozdíly skutečně zanedbatelné.
- Co se týče školských zařízení, kapacita základních škol není, podle získaných údajů, které však nejsou úplné, v současnosti vyčerpána. Nejen počet škol, ale i počet tříd v letech 2007 až 2010 zůstával prakticky stejný, zatímco počet žáků v nich mírně klesal – viz Tabulka 16a. Nyní lze naopak vzhledem k demografickému vývoji očekávat nárůst počtu žáků. Základní školy jsou zřízeny ve 22 obcích z celkových 69 v SO ORP, tedy přibližně ve třetině, což znamená, že z řady obcí musejí děti kvůli školní docházce dojíždět. S přechodem na druhý stupeň ZŠ je tento nepoměr ještě větší, protože některé školy zajišťují výuku pouze na prvním stupni.
- Kapacita předškolních zařízení – mateřských škol, jejichž zřizovateli jsou obce, je v současnosti podle dostupných dat zcela vyčerpána a poptávka po nich převyšuje nabídku, i když není přesně známo, o kolik (viz Tabulka 17b). Jak jsme zjistili, tuto situaci neeší ani jiná, například soukromá či nezisková, předškolní zařízení, protože mají malou kapacitu a v porovnání s MŠ zřizovanými obcemi jsou pro rodiče mnohonásobně dražší.
- Co se týče nabídky sociálních služeb v SO ORP Kolín, je jich zde k dispozici poměrně široké spektrum, jsou však soustředěny pouze do sedmi obcí a nejvíce do samotného města Kolín, kde funguje 15 z celkových 23 zařízení. Některé důležité typy služeb navíc podle dostupných údajů nejsou v SO ORP k dispozici vůbec – například azylový dům, dům na půli cesty, noclehárna nebo pracoviště rané péče (viz Tabulka 18a). V SO ORP Kolín fungovalo na konci roku 2010 celkem 14 domů s pečovatelskou službou s kapacitou 274 bytů. Přitom osm z nich se nacházelo v městě Kolíně, zbývající v dalších šesti obcích.
- Celkový počet klientů sociálního kurátora pro děti a mládež v letech 2010 až 2012 klesl z 229 na 142. Nejčastějším klientem jsou úplné rodiny, výrazný je však i podíl neúplných rodin. Nejčastější činnosti ve vztahu ke klientům v letech 2010 až 2013 byly dohledy, nejčastěji řešeným problémem byly výchovné problémy a dále přestupky (viz Tabulka 20).
- Co se týče příspěvku na péči, v roce 2012 ho pobíralo celkem 1 938 občanů. Nejčastěji, v 815 případech, se jednalo o příspěvek 1. stupně, jehož nejobvyklejšími příjemci byly osoby starší 65 let. Ty byly celkově největší skupinou příjemců příspěvku. Bylo jich 1 311, tzn. necelých 68 %.

- Dotazníkové šetření mezi zástupci obcí spadajících pod ORP Kolín se týkalo pouze vybraných obcí. Vyplněné dotazníky jsou tudíž k dispozici pouze od představitelů 11 z nich. Z jejich odpovědí vyplývá, že mezi osoby ohrožené sociálním vyloučením nejčastěji řadí osaměle žijící seniory, a dále osoby různým způsobem hendikepované. V některých obcích, konkrétně v Týnci nad Labem a Velkém Oseku, byly identifikovány také poměrně početné skupiny příslušníků etnických menšin a cizinců (viz Tabulka 25).
- Nejčastěji vypláceným typem dávek hmotné nouze byl v roce 2012 i v prvních osmi měsících roku 2013 příspěvek na živobytí. V roce 2013 byl zaznamenán značný nárůst počtu vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci. Důvodem zřejmě byly červnové povodně, po kterých výrazně stouplо množství těchto dávek poskytnutých z důvodu mimořádné události.
- Nejobvyklejším typem bytu v SO ORP Kolín je byt v rodinném domě, přičemž ve většině případů jsou obyvatelé domu zároveň jeho vlastníky. Byty v bytových domech tvoří zhruba dvě pětiny celkového bytového fondu, přičemž zhruba dvě pětiny z nich jsou v osobním vlastnictví, dvě pětiny je nájemních a zbytek družstevních nebo jiných. Nejvíce bytů je obýváno jednou až dvěma osobami, dohromady téměř 60 %. Naopak pět a více osob žije celkem v necelých 7,5 % bytů. Viz Tabulka 31a.
- Z dostupných informací z neúplných výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že obce v SO ORP Kolín disponují pouze velmi omezeným počtem obecních bytů. S výjimkou velkých měst jako jsou Kolín či Kouřim, se vždy jedná pouze o jednotky, maximálně několik desítek bytů. Pro účely sociálního bydlení nejsou vyčleněny téměř žádné obecní byty, ještě menší počet bytů je deklarován jako bezbariérový. Více viz Tabulku 31b.